

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 235-236

ISSN 1849-7837 // Zagreb, srpanj 2016. // Godina XXII.

UVODNA RIJEČ

Ja biram sebe!

Piše: Jasna A. Petrović

Narod se konstituira u izborima i to je, uz referendum, jedini mehanizam političke participacije stvarno dostupan svim građanima. To smo testirali na propalim prošlim izborima, kad smo povjerovali da se bez izborne pobjede može biti izborni pobjednik, te da izborima građani ostvaruju i izravan utjecaj na oblikovanje elite, odnosno izravno ili neizravno određuju sastav zakonodavne i izvršne vlasti.

Pa smo tako izabrali Oreškovića koji je dobio besplatan tečaj hrvatskog jezika; Crnoju da nam baja o šupama u kojima stanuje; Karamarka koji je ofrljio na aferu „Konzultantica“, dok ga Soboli čeka iza ugla; Hasanbegovića koji je srezao kulturu i medije, obračunao s manjinama i civilnim sektorom, te promovirao ustašluk; nemilosrdnog Nakića koji se prodao osiguravateljskoj i farmaceutskoj industriji i drugim važnim lobijima, te krenuo u osvajački rat oduzimanja siromašnima, da bi dao bogatima; neku Šikić koja pojma nema što je proračun, a glavna je „potrošačica“ i koja je uspješno ponizila sindikate, radnike i umirovljenike.

Izabrali smo neku Bernardicu koja je pala s Marsa, ali kaže da se dobro udala; pa još desetak sličnih likova koji su promovirali zderanje janjetine i luka poput Pere Čorića ili Tepeša koji je ponosno marširao ulicama Zagreba s ustaškim obilježjima, a glavni mu je cilj ubiti Tita (nije čuo da je čovjek fakat mrtav, a da u Hrvatskoj stvarno žive većinom Hrvati).

Ili, izabrali ste onog Ilčića koji vam javno objašnjava kako nikad nije masturbirao jer je to protiv vjere. Ili onu Markičku koja vas je odvela na skupi referendum da bi u Ustavu upisali kako je brak zajednica muškarca i žene. Kao da su Ustav i Ustavni sud ikada spasili Hrvatsku. Izabrali ste Milijana koji nije znao ni prepisati diplomski rad, a da ga ne ulove. Izabrali ste cijelu kolonu promašenih likova, a niste birali - sebe.

Zanimljivo je kako istraživanja kažu da na izbore u pravilu ne izlaze: žene, mlađe i starije osobe, manjih prihoda, nižeg društvenog statusa, slabije integrirane u razne grupe i zajednice (obitelj, Crkva, sindikati, profesionalne udruge), politički neaktivne i nezainteresirane, radikalnijeg i ekskluzivnijeg životnog svjetonazora. A to su oni čije bi političke preferencije mogle izraziti ovisiti o socijalnim obilježjima.

Još je zanimljivije kako stariji ljudi više glasaju za konzervativne stranke, i kako baš oni sami sebi izabiru onog Nakića koji im veli neka si kuk od titana kupe u Švicarskoj, onog Šustera kojem je prvi potez da im unucima sreže besplatni prijevoz u školu i reformu školstva i onu Šikićku koja im nezaposlene potomke tjera da „rade“ do 67. godine. Vi sebi birate baš te, pa onda plaćete. Plaćete, zapravo, s razlogom. Jer ste siromašni, jer ste teret, jer ste suvišni, jer ste poniženi, marginalizirani i osramoćeni.

Umirovljenici, glasajte ovaj puta - za sebe.

U OVOM BROJU:

SIROMAŠNI I PONIŽENI

Umirovljenici - nevoljeno dijete svoje domovine

str. 2-3

SIROMAŠTVO STARIJH OSOBA

6. Međunarodna konferencija sindikata umirovljenika

str. 4-5

KAMPANJA: ZAUSTAVIMO ZLOUPOTREBU STARIJH OSOBA

100 novih aktivista za zaštitu starijih osoba

str. 7-9

STEČAJ POTROŠAČA

Oprezno do osobnog bankrota

str. 18

DISKRIMINACIJA STARIJH ŽENA

Jaz u plaćama, ali još više u mirovinama!

str. 19

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Borba protiv bijede

Matica umirovljenika Hrvatske (MUH), najveća umirovljenička udruga u Hrvatskoj koja okuplja oko 280 tisuća članova, svečanom je sjednicom Skupštine 9. lipnja o.g. obilježila 70 godina svog osnutka i djelovanja. Svečanost je održana u Kongresnoj dvorani Globus na Zagrebačkom velesajmu. Podsjetimo se, MUH je osnovan 1946. godine, a danas broji 279.000 članova i 370 udruga te 811 podružnica.

Predsjednik MUH-a Josip Kovačić istaknuo je kako je Matica dala nemjerljiv doprinos u borbi za prava i bolji položaj umirovljenika. Matica je, rekao je, reagirala i štitila njihova prava u suradnji sa Sindikatom umirovljenika i Hrvatskom strankom umirovljenika, a kao neke od najvećih uspjeha Kovačić je istaknuo vraćanje duga umirovljenicima te donošenje zakona o dodatku za nove umirovljenike. Ocijenio je kako je Matica ostala politički neutralna i nije se opredjeljivala ni lijevo ni desno, ali je uvijek tražila da se poboljša položaj umirovljenika.

Za Kovačića je zabrinjavajuće alarmantno povećanje siromaštva u koje su danas zapali umirovljenici, jer prosječna mirovina iznosi 2.245 kuna i čini svega 39,7 posto prosječne plaće, po čemu je Hrvatska pri samom europskom dnu. "Matica je izračunala na temelju službenih podataka da je u travnju 2016. čak 868.830 umirovljenika, odnosno njih 76,3 posto primilo prosječnu mirovinu u iznosu od samo 1.682 kune, a gotovo polovica

umirovljenika, njih oko 550.000 primilo je prosječnu mirovinu od samo 1.233 kune", upozorio je.

Osiromašenje umirovljenika se nastavlja, jer kako drugačije gledati na inzistiranje na novom povećanju cijena dopunskog zdravstvenog osiguranja i zdravstvenih usluga nego kao na "agoniju za umirovljenike".

Članovima skupštine obratili su se i izaslanici pokrovitelja - čelnik HSU-a Silvano Hrelja kao izaslanik predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović te izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i čelnik Bloka umirovljenici zajedno (BUZ) Milivoj Špika. Špika je rekao kako umirovljeničku budućnost može poboljšati samo rad i solidarnost te da ne treba odustati od borbe za dostojanstven život umirovljenika. Hrelja je pozvao na jedinstvo te najavio kako će HSU podnijeti zahtjev za opoziv ministra zdravlja Darija Nakića, koji ne odustaje od poskupljenja police dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Svečanom skupu obratili su se i ministrice obitelji i mladih Bernardica Juretić, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić te predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović.

Na skupu su dodijeljena priznanja Matice umirovljenika Hrvatske za osobite zasluge i zalaganje u ostvarivanju umirovljeničkih prava i boljih uvjeta života starijih ljudi, ali i doprinos razvoju civilnog društva Republike Hrvatske, a među brojnim, priznanje je dobio i Sindikat umirovljenika Hrvatske.

Umirovljenici -

Piše: Jasna A. Petrović

Istinu je teško sakriti: Hrvatska se urušava na sve moguće načine. Hrvati su sve bjedniji i jadniji, a Hrvatska sramotno pada na dno svjetskih i europskih statističkih ljestvica. Najnoviji podaci Eurostata pokazali su da je životni standard Hrvata pao na razinu Rumunja i Turaka. Naime, kupovna moć građana Hrvatske lani je pala na 58 posto od prosjeka EU-a, izjednačivši se s onom u Rumunjskoj i Turskoj. Očito, Hrvatska u posljednjih četvrt stoljeća dramatično ekonomski zaostaje, jer su je u međuvremenu gospodarski dostigle i prestigle gotovo sve usporedive države, koje su joj nekoć gledale u leđa. Riječ je o svim bivšim komunističkim državama, danas članicama EU-a, osim Bugarske. Dostiže nas i Turska, koja nije članica EU-a.

I tako, dok Hrvatska tone na dno Europe, političari više ne mogu tješiti građane kako su naše plaće i mirovine, preračunate u eure, ostale najveće među svim bivšim komunističkim državama, osim Slovenije. Točno je jedino to da Hrvati za svoje plaće i mirovine u dućanima mogu kupiti manje od Slovenaca, Čeha, Mađara, Poljaka, Slovaka, Estonaca, Letonaca i Litvanaca. Mogu kupiti isto koliko i Rumunji, te tek malo više od Bugara. Tako kažu europske statistike.

Stvarna je istina, dakle, da iako BDP Hrvatske po stanovniku čini tek 58 posto od prosjeka EU-a, cijene hrane u hrvatskim prodavaonicama, primjerice, samo su 10 posto niže od prosjeka EU-a, pa je stvarna kupovna moć daleko niža. U Poljskoj, Bugarskoj i Rumunjskoj cijene hrane su oko 40 posto niže od prosjeka EU-a. Slovenija je među tranzicijskim državama najskuplja kad je riječ o hrani, s cijenama gotovo na razini prosjeka EU-a. No, slovenske su plaće barem 50 posto veće od hrvatskih.

Ako je teško prosječnom hrvatskom građaninu, kako li je tek hrvatskom umirovljeniku?! Stvarna vrijednost naših mirovina je najniža u regiji, a četvrta od dna u Europskoj uniji.

Najgori smo

Hajdemo malo u „bivšu YU“: prosječna plaća u Sloveniji iznosi 1.054 eura, a u Hrvatskoj 753 eura, a prosječna sloven-

nevoljeno dijete svoje domovine

ska mirovina 613 eura, a kod nas samo 297 eura. No, kad se gleda tzv. relativna vrijednost mirovine, tj. njezin udjel u prosječnoj plaći, stvar je za Hrvatsku još puno gora, jer taj udjel iznosi samo 38,22 posto dok je u Sloveniji 58,44 posto, u Crnoj Gori 57,8 posto, u Srbiji 47 posto, u Makedoniji 60 posto, u Federaciji Bosne i Hercegovine 43,8 posto. Najgori smo, eto.

Zanimljivi su i cjenovni vrijednosni sustavi, pa tako u Hrvatskoj hrana košta prosječno 91 posto od prosjeka EU, dok su cigarete tek 56 posto europske cijene. U susjednoj Srbiji hrana je tek 69 posto EU prosjeka, u Makedoniji niskih 58 posto, a Sloveniji 96 posto. I Crna Gora je skupa sa 78 posto, a BiH sa 70 posto. Kad se cijena hrane ugradi u relativnu vrijednost mirovine, hrvatski su umirovljenici doista nevoljeno dijete svoje domovine.

Siromaštvo starijih od 65 godina obuhvaća prosječno 15,8 posto te dobne skupine u 28 zemalja EU. Prva na ljestvici siromašnih staraca je Latvija (40,4 posto), zatim Bugarska (38,2 posto), te Hrvatska s oko 32 posto. Nevjerojatno je da Hrvatska nije uvrštena u posljednju ljestvicu Eurostata o udjelu siromašnih starica i staraca u stanovništvu, jer tu brojku ovdašnja politička elita skriva!

Privatizacija, a ne rat

Hrvatski političari masovno prikrivaju i činjenicu da je već desetak domaćih ekonomista i nekoliko međunarodnih institucija, u odvojenim istraživanjima, utvrdilo kako je hrvatsko gospodarstvo u posljednja dva-tri desetljeća krivudalo, ali se nije pomaknulo s mjesta - kad se BDP računa u stalnim, dolarskim cijenama. Hrvatska u prosjeku stagnira nezapamćeno dugo. To je najdulje razdoblje propadanja Hrvatske u posljednja dva stoljeća, a vlade se prepucavaju koja je - uspješnija.

Mnogi su i danas spremni okrivljavati Domovinski rat za to što Hrvatska zaostaje. Međutim, taj izgovor ne stoji. Povijest pokazuje kako su u nekim državama vlade uspjele i tijekom rata ojačati proizvodnju i zaposlenost.

Hrvatske tvornice i radna mjesta nisu uništile bombe agresora, nego loša privatizacija te nedostatak ekonomske i monetarne politike koja bi podupirala i štitala domaću proizvodnju. Mnogi političari našli su izgovor u tome što je Hrvatska kas-

nila s ulaskom u EU. Ni to ne stoji. Turska ni danas nije ušla u EU, ali njezine su vlasti u posljednjih 15 godina za svoje gospodarstvo napravile više od bilo koje europske države.

75 milijardi casino žetona

Visoke proračunske deficite i monetarnu stabilnost mnoge su bivše socijalističke zemlje posljednjih godina uspjele popraviti ukidanjem drugog mirovinskog stupa, koji je u Hrvatskoj progutao 75 milijardi proračunskih kuna i odveo zemlju u prekomjerni deficit. No, to je vrlo skupa igračka koju, u zemlji gdje je na vlasti financijska i korporativna industrije, mirovinski fondovi ne daju više iz ruku.

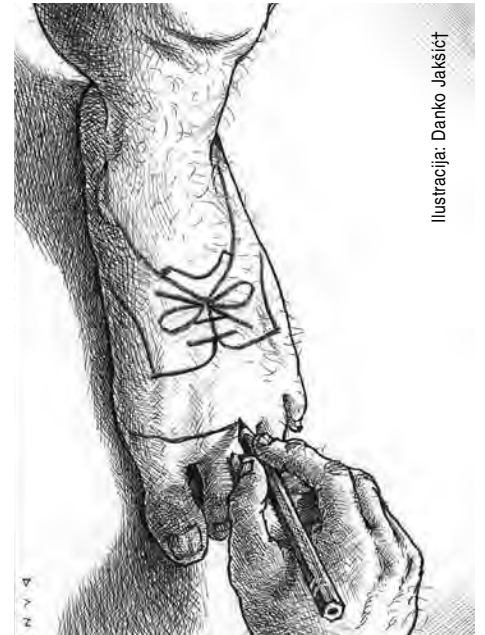
Ako dignete glas protiv drugog mirovinskog stupa, na vas će krenuti fetva, dok su ih demontirale Poljska, Mađarska, Slovačka, a na putu je i Bugarska. Češka i Slovenija nisu ni prihvatile taj model privatizirane štednje, a Rumunjska i baltičke zemlje su zamrznule ili smanjile doprinose za drugi stup. Hrvatska, zemlja za casino ekonomiju! I nitko ni ne pomisli da bi vratio budžetu 75 milijuna casino žetona.

I tu nema razlike u stajalištu između HDZ-a, čiji je negdašnji ministar financija Prka uvezao i instalirao postojeći model drugog mirovinskog stupa koji koristi samo inozemnim bankama, te SDP-a čije su vlade taj model zdušno primijenile i održale. Mi, kao, pametni, a svi drugi u EU - glupi! Da nije možda riječ o - korupciji?

Gore od lošeg

Jednostavno, hrvatski političari ne mogu više tražiti izgovore za to što Hrvatska sustavno gospodarski propada, a mladi se iseljavaju. Ljudima je dosta HDZ-a i SDP-a kad se prepucavaju oko toga tko je od njih više zadužio zemlju. Činjenica jest da obje stranke, zajedno s njihovim partnerima, već od 1994. provode ili podupiru istu »politiku stabilizacije«, koja ne ide u prilog hrvatskom gospodarstvu, izvozu, ni otvaranju radnih mjesta.

Nakon četiri godine borbe protiv siromaštva kroz Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe za vrijeme Kukuriku vlade, zbog osjećaja nemoći i beznadnosti, Sindikat umirovljenika Hrvatske je krajem prošle godine pokrenuo potpisivanje peticije za borbu protiv siromaštva

Ilustracija: Danko Jakšić

starijih soba i prikupio 26.000 potpisa. Stotine poruka siromašnih rasplakale su čitatelje Glasa umirovljenika i aktiviste u prikupljanju potpisa. Nova ministrica Domoljubne koalicije preuzela je potpise nakon dugotrajnog dogovaranja, ali od tada ništa. Niti jedna mjera, niti rasprava o zaustavljanju siromašenja starih. A najgore je što se pokazalo da i od lošeg može biti gore.

Boli ih kapa

Pola godine dopisivanja i inzistiranja na produljenju mandata i djelovanja Nacionalnog vijeća nije dovelo do ničega. Predstavnici 1,2 milijuna hrvatskih umirovljenika, udruge Matica i Sindikat, nisu uspjeli vratiti socijalni dijalog. Privatizacija i poskupljenja zdravstvenog osiguranja i usluga su provučene bez najranjivije skupine korisnika. Vlada je pala. Nestaje i sabor. A društveni rakurs se uporno pokušava skrenuti na ideološke i povijesne podjele. Kako ne bismo vidjeli 260 novih hrvatskih multimilijardera koje boli kapa za 1,2 milijuna umirovljenika. A oni iz političke elite zaboravljaju da je lakše trpjeti siromaštvo i bijedu, nego oholost i bezobzirnost bogatih. I to još više boli. Boli - da će puknuti.

Zato, kad će glasati na novim izborima, svi ovi hrvatski starci i starice trebali bi glasati za one koji će glasno obećati zaustavljanje siromašenja i ponižavanja. Obećati i izvršiti.

6. Međunarodna konferencija sindikata umirovljenika, Sarajevo

Stari kao trošak i teret

Na 6. Međunarodnoj konferenciji sindikata umirovljenika, održanoj 8. lipnja u Sarajevu, okupili su se predstavnici iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Italije, Slovenije i Srbije, a u fokusu pažnje je bilo poštovanje i siromaštvo starijih osoba, s naglaskom na strategije i politike kojima bi ono bilo zaustavljeno ili barem usporeno.

Predsjednica Sindikata penzionera u BiH Masija Sejmenović, upozorila je da komplicirano uređenje BiH otežava tamošnjim umirovljenicima da dođu do svojih prava, te su „u većini kantona penzioneri i stare osobe diskriminirane“. U BiH 70 posto umirovljenika prima najnižu mirovinu, a najodgovorniji su u podmirivanju obveza prema državi. No oni nakon toga ostanu „na pola hljeba i pola litra mlijeka“.

„Upozoravamo da je stanje alarmantno, da penzioneri i stare osobe žive ispod svakog ljudskog dostojanstva, posebno oni u ruralnim područjima. Iz ove države odavno su odselili i humanost i moral.“ - poručila je i dodala kako bi penzije bile više i položaj umirovljenika bolji, kad bi se redovno uplaćivalo doprinose u mirovinski fond, te riješio problem „sive ekonomije“.

Hoćemo li na ceste?

Predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović mišljenja je da u svim državama koje su nastale na teritoriju bivše Jugoslavije „vlasti zapravo ne vole svoje stare“, mirovine su male, siromaštvo starih osoba je u rastu. A Hrvatska je, vjerovali ili ne, zapravo u naj-

goroj situaciji. Ne samo da trenutno nemamo vlast i vladu koji funkcioniraju, već je od prije problem što je svaki treći stanovnik stariji od 65 godina - siromašan, a vlada ne pokazuje dovoljan interes da bi unaprijedili položaj starih osoba. Potvrdila je kako su ulaskom Hrvatske u EU očekivali, da će biti bolje „jer je krenuo i novac iz EU fondova i za socijalne programe“, no kako se starijima manipulira i ponižava ih se, ta inače mirna i miroljubiva skupina ljudi, mogla bi izaći na ceste u prosvjede. Negdje postoji i granica koju neće više tolerirati, upozorila je Petrović. Generalni tajnik Sindikata penzionera Italije SPI-CGIL Ivan Pedretti, predsjednik SPI-CGIL, drži da je u krilu FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe potrebna socijalna mobilizacija svih organizacija starijih osoba, nerijetko napuštenih od sindikata, kako bi se mogli suočiti sa sve okrutnijim odnosom spram starijih. Umjesto da se rastuća skupina starih prepozna kao potencijalno korisna i aktivna, gura ih se u izolaciju i ponižava. Siromašenje starijih neće donijeti bogatstvo mladima, pa je neophodno definirati strategije i politike koje će graditi zajedničku platformu za djelovanje starijih i mladih. Pedretti je k tome podsjetio kako samo sretni ljudi koštaju društvo manje, pa se i ta dimenzija mora uzeti u obzir. Drži da je važno povezati se s udrugama sličnih društvenih interesa i mobilizirati se s ciljem definiranja i realiziranja prioritarnih ciljeva, a to su svakako i europska minimalna plaća i, zašto ne, europska minimalna mirovina.

Za humaniju Europu

„U Italiji situacija nije tako teška kao u nekim drugim zemljama, jer prosječna penzija je više od 600 eura mjesečno i za sada nema kašnjenja u isplata, ali je kupovna moć umirovljenika opala za 30 posto. Umirovljenici u cijeloj Europi postaju sve siromašniji. To se vidi najviše u najdelikatnijim pitanjima, poput zdravlja. Sve siromašniji umirovljenici nemaju dovoljno novaca za lijekove, ne mogu si priuštiti pravilnu prehranu, pa zbog toga bolesti sve više uzimaju maha, a to društvo košta još više.“ - naglasio je Pedretti.

Blagostanje je pokretač razvitka, ne samo zbog socijalne dimenzije, već i stoga jer veća potrošnja potiče ekonomski

PREPORUKE ZA ZAJEDNIČKO DJELOVANJE

- ▶ Rast siromaštva i socijalne isključenosti odraz su činjenice da se briga posvećivala pretežito zaštiti kapitala i bogatih te saniranju financijskog sustava, umjesto da se gradilo novi model ekonomije, koji će uvažavati koncept kako održivo blagostanje ljudi mora biti na prvom mjestu;
- ▶ Sigurni javni mirovinski, zdravstveni i socijalni sustavi, kojima će se jamčiti sigurnost i održivost prava, moraju osigurati i to da njihove usluge budu dostupne, kvalitetne i priuštive, a za to su odgovorne same države;
- ▶ Sudionici su izrazili zadovoljstvo što, osim u Hrvatskoj, u njihovim zemljama ne postoji drugi mirovinski stup po modelu Svjetske banke, a od kojeg je odustala većina zemalja koje su ga svojedobno pod pritiskom prihvatile;
- ▶ Kako nemamo utvrđene pokazatelje apsolutnog siromaštva, jer nema studija o individualnim troškovima i primanjima, a s obzirom na to da se domaćinstva međusobno razlikuju, tako ne postoji ni pravi temelj za oblikovanje socijalnih strategija i politika, pa je stoga neophodno što prije utvrditi polazišta za istraživanja, koja će dati objektivnu sliku o socijalnom i imovinskom položaju starijih osoba;
- ▶ Potrebno je hitno izgraditi zid protiv siromaštva starijih osoba tako da se uvede minimalna penzija/mirovina u visini 50 posto minimalne plaće; da se uvede tzv. socijalna penzija/mirovina (državna naknada za starije od 65 godina bez mirovine) na teret državnog proračuna; da se poboljša modele usklađivanja penzija/mirovina na način da održavaju njihovu kupovnu moć; da se unaprijedi zaštita od diskriminacije i participacija penzionera/umirovljenika u procesima odlučivanja na svim razinama; da se uvede institut posebnog ministra/pravobranitelja za starije osobe; da se na razini kantona/županija, gradova i općina, odnosno lokalne i regionalne samouprave i gradova uvedu savjetodavna tijela za penzionere/umirovljenike i starije osobe, kojima bi se priznala i funkcija prethodnog davanja suglasnosti;
- ▶ Da se stečena prava ni pod kakvim uvjetima ne smiju umanjivati; da se usklađivanje penzija/mirovina provodi na način da se očuva kupovna moć, te da se indeks potrošačkih cijena izračunava na bazi proizvoda koji su imanentni populaciji te dobi;
- ▶ Obavezno sudjelovanje penzionera/umirovljenika u upravnim i nadzornim odborima mirovinskih fondova i to u odnosu: 50 posto umirovljenici, a 50 posto poslodavci i predstavnici vlade; te da se isto sudjelovanje osigura u upravnom tijelu zdravstvenog fonda;
- ▶ Da se poboljša informiranost umirovljenika o njihovim pravima.

napredak. Zato nema izbora: i za mlade, i za stare, mobilizacija na povratku prvotnim europskim vrijednostima, obogaćenima novim stavovima, sigurni je recept za bolji život. Europa je ideja ravnoteže, što znači i tolerancija spram novih migranata, ali i zadržavanje sigurnosti i mira u svim zemljama EU. K tome, potrebno je u okviru FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe izraditi spisak prava, te se boriti za stvaranje velike koalicije sindikata, civilnog društva, starih, mladih, radnika, umirovljenika - pobrojano je u raspravi i poručeno: Želimo od EU, koja je stroga i svakim danom nam stavlja ruke u džep, napraviti Europu koja će biti humanija i njegovati ljudska prava!

Ismet Bajramović, predsjednik Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine, pozvao je i umirovljene radnike i druge umirovljenike u zajedničku borbu za bolja radna i socijalna prava, uvjeren da je to pobjednička formula.

Vladimir Buršić, potpredsjednik Sindi-

kata umirovljenika Hrvatske prezentirao je Konferenciji studiju slučaja hrvatske Peticije za borbu protiv siromaštva starijih osoba, za koju je Sindikat umirovljenika prikupio 26.000 potpisa. Na žalost, ni zahtjevi, niti očajni pozivi u pomoć osiromašenih umirovljenika, nisu postigli gotovo ništa, osim što su možda spriječili još gore i brutalnije mjere štednje na njihovoj grbači. Zemlja koja ne voli svoje stare, ne zasluhuje zvati se domovinom. Buršić je prenio poruke desetak potpisnika peticije, a možda je najbolnja bila poruka. „Mirovina ne smije biti vrijeme čekanja na smrt, nego vrijeme zasluženog odmora. Starost zasluhuje dostojanstvo, a ne siromaštvo!“

Preživljavanje kao stil života

Slovenija, kad je riječ o siromaštvo starijih osoba, nije daleko od Hrvatske, jer dok je u Hrvatskoj 32 posto njih u zoni siromaštva, u Sloveniji ih je 26 posto. Konrad Breznik, predsjednik Sindikata upokojencov, naglasio je kako je njihova

prosječna mirovina prešla 600 eura, ali njezina realna vrijednost ne raste. Socijalno zakonodavstvo je okrutno, jer i zbog najmanjeg socijalnog davanja, poput zaštitnog dodatka na mirovine, u zemljišne knjige se upisuju zabrana otuđivanje vlastite nekretnine. Sve to je posljedica, zaključio je Breznik, toga da su vlade posvećivale pretežni interes zaštiti kapitala i bogatih te saniranju financijskog sustava, a ljudi su bili sporedni.

Situaciju u Srbiji prikazali su predsjednici Unije sindikata penzionera Srbije i Sindikat penzionera Nezavisnost, Milorad Vujasinović i Mihajlo Đorđević. „Siromaštvo i preživljavanje postaju stil života, a strah od bolesti i nedostatak lijekova prate stare, dok država ne pokazuje nikakvu brigu.“ - naglasio je Đorđević. Javno zdravstvo je sve više privatizirano, a socijalnog dijaloga s predstavnicima umirovljenika uopće nema.

No, ima i pozitivnih primjera, poput tzv. „društvenog penzionerskog standarda“, tj. izdvajanje 0,6 posto javnog mirovinskog fonda za slanje umirovljenika u banje, za penzionersku olimpijadu i za pomoć siromašnima. Zahvaljujući tome oko tri milijuna eura se potroši za odlazak siromašnijih umirovljenika na preventivno liječenje i druge oblike pomoći, a distribucijom uglavnom upravljaju sindikati umirovljenika.

Predstavnici iz Saveza sindikata Crne Gore po prvi put su sudjelovali na skupu, u nakani da uskoro osnuju svoju sindikalnu strukturu za umirovljenike, uvjereni da bi tako uspjeli osnažiti njihov glas.

Konferencija je uspješno okončana preporukama za zajedničko djelovanje, čiji se konačni tekst još usuglašava.

Za kvalitetan i samostalan život

Direkcija FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe, održana 1. lipnja u Bruxellesu, prihvatila je prijedlog zajedničkog dokumenta ERPA-e i Odbora mladih ETUC/Europske sindikalne konfederacije, kojim se promiče međugeneracijska solidarnosti i najavljuje zajedničko djelovanje i borba za očuvanje temeljnih sustava blagostanja i dobrobiti.

Najzanimljivija rasprava je vođena o prijedlogu pitanja koja trebaju biti uključena u najavljeni Manifest o pravima umirovljenika i starijih osoba, u kojemu će se posebna pozornost posvetiti i rastućem siromaštvo. Mirovine, naglašava se, moraju biti na razini dovoljnoj za dostojanstven život bez dodatnog rada ili pomoći, jednako kao što se umirovljenicima mora osigurati kvalitetno javno zdravstvo i drugi javni servisi potrebni za kvalitetan i samostalan život. Umirovljenici ne smiju biti percipirani kao teret ili trošak.

Ženski odbor FERPA-e je predočio upitnik koji će se dati čla-

nicama na popunjavanje, kako bi se mogle pripremiti dobre strategije i programi rada.

Zar smo zaboravili na siromaštvo starijih?

Mirovina mi nije dostatna za normalan život. Pod time podrazumijevam plaćanje režija za stan od 28 kvadrata, grijanje i hranu. Nemoguće je otići u kino, kazalište ili, ne daj Bože, na koncert, a o Jadranskom moru mogu samo sanjati...

Samohrana sam majka i jedva preživljam s mirovinom koju imam od pokojnog supruga, od nje uzdržavam i petero djece, tako da mislim da su mirovine svih nas umirovljenika sramota, pogotovo onih koji uz sve izdatke imaju i djecu u srednjim školama...

To su samo dva od brojnih anonimnih svjedočenja koja su upućena Sindikatu umirovljenika Hrvatske tijekom prikupljanja potpisa za peticiju „Glasam protiv siromaštva starijih osoba“ krajem prošle godine.

Siromaštvo osoba treće dobi SUH je odavno prepoznao kao jedan od glavnih problema našeg društva na koji su se oglašile sve dosadašnje vlade. No, ova je tema ipak prisutna u javnosti, posebice posljednjih godina koje je obilježila ekonomska kriza u zemlji. U Hrvatskoj je od početka krize poraslo siromaštvo, a sve je veći broj ljudi koji su u riziku od siromaštva.

► Siromaštvo kao prioritet

O temi siromaštva pričalo se i na okruglom stolu „Siromaštvo i nejednakost u društvu - izazov za održivi razvoj“ koji je održan 14. lipnja u Hrvatskoj obrtničkoj komori. Cilj je bio okupiti stručnjake i raspraviti o uzrocima, stanju i mogućim rješenjima za poboljšanje stanja, a organizatori su bili Hrvatska mreža za ruralni razvoj (HMRR), Hrvatska mreža protiv siromaštva (HMPS) i članovi Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO). Moderator su bili Nino Žganec iz HMPS i Lidija Pavić-Rogošić iz HMRR.

O suzbijanju siromaštva govorio je Seamus Boland, koji je istaknuo kako je su posljednjih nekoliko godina pokrenute ne europskoj razini brojne inicijative za iskorje-njivanje siromaštva. U EU 24 milijuna ljudi trenutno živi u siromaštvu. Stoga je cilj strategije Europa 2020. smanjenje i suzbijanje siromaštva, te udaljšavanje od gospodarskih politika zemalja EU koje su i dalje usmjerene na mjere štednje. Napomenuo je kako Češka, Nizozemska i Švedska imaju najnižu stopu siromaštva, Rumunjska, Bugarska i Mađarska najvišu, dok su Hrvatska i Irska u sredini. Posebno je upozorio na visoku razinu siromaštva među djecom u državama članicama, koja su jedna od najugroženijih skupina - čak 27 posto je siromašno. Međutim, sve ovisi koja je skupina prioritet u kojoj zemlji, jer je Mađarska, primjerice,

među zemljama s najnižom stopom siromaštva osoba starijih od 65 godina.

Govoreći o Hrvatskoj, napomenuo je kako je nezaposlenost rasla od 1999. do 2011. godine te nastavlja rasti. Ciljevi Europe u borbi protiv siromaštva, istaknuo je, nisu zadovoljeni niti u jednoj članici EU. Nedostaje potica-

Maja Šubarić Mahmuljin upozorila je u ime Sindikata umirovljenika Hrvatske na podatke o povećanoj smrtnosti starijih osoba i broju samoubojstava

nje gospodarskog razvoja, a EU uglavnom štiti euro i ne bavi se dovoljno siromaštvom, rekao je Boland i zaključio kako su siromaštvo i socijalna isključenost važne teme, jer bez pružanja pomoći ljudima i siromašnijim zemljama neće biti ni eura niti Europske unije.

► Nejednaki i marginalizirani

Prof. Vlado Puljiz govorio je o nejednakosti i socijalnoj politici u Hrvatskoj, te istaknuo kako je u poslijeratno doba nejednakost bila smanjena zbog opće dostupnog obrazovanja i zdravstva. Do krize i rasta socijalne nejednakosti došlo je 70-ih godina s jačanjem liberalnog koncepta u ekonomiji. Napomenuo je kako danas u svijetu postoje dramatične socijalne nejednakosti, a glavni uzroci su globalizacija (kretanje svjetskog financijskog kapitala), tehnološka revolucija, promjene u svijetu rada i demografske promjene. Osvrćući se na situaciju u Hrvatskoj, istaknuo je kako je stopa rizika od siromaštva za 2014. bila 19,4 posto, a nejednakosti kod nas su još neistražene.

Na temu „Novi socijalni rizici - rast siromaštva među zaposlenima“ govorila je Ana Miličević Pezelj iz Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, koja je upozorila na ovaj gorući problem. Kao glavne razloge navela je „fleksignost“, sve veću upotrebu rada na određeno, zlouporabu atipičnih ugovora o radu i niske plaće. Smatra kako se mehanizam za izračun plaće mora standardizirati za sve zemlje EU i to na 60 posto od prosječne plaće jer je sve ispod toga rizik od siromaštva. Potreban nam je gospodarski rast i razvoj, zapošljavanje, kvaliteta rada i integracija različitih politika, zaključila je.

U svom izlaganju o urbanom i ruralnom stanovništvu prof. socijalne politike Zoran Šučur jedini se dotaknuo teme siromaštva među starijim osobama. Istaknuo je kako su

jedna trećina ruralnog stanovništva osobe starije od 65 godina, posebice starije žene. Među siromašnima u ruralnim područjima su i zaposleni poput poljoprivrednika.

Iako u gradskim naseljima među siromašnima ima puno podstanara, dok su u ruralnim uglavnom vlasnici kuća, oni ipak žive u lošijim životnim uvjetima, a čak 1/10 siromašnih nema WC u zatvorenom, a 15 posto ih nema kupaonicu. Kao specifičnosti siromaštva u gradu, Šučur je naveo ekološke i zdravstvene rizike, veću ulogu plaće, kompleksnije strategije preživljavanja i ovisnost o javnim institucijama i uslugama. Širenje usluga za djecu, osobe s invaliditetom i druge osobe u potrebi, adekvatna stambena politika, davanje veće važnosti ruralnim područjima i mjere aktivne politike tržišta rada ključ su borbe protiv siromaštva, zaključio je.

► Zaboravljeni starci

Zanimljivo je da se nitko od predavača nije ozbiljno dotaknuo teme siromaštva među starijom populacijom, koja u Hrvatskoj čini čak 24 posto stanovništva. Stoga je Maja Šubarić Mahmuljin, kao predstavnica Sindikata umirovljenika Hrvatske, na skupu istaknula podatke o povećanoj smrtnosti starijih osoba i broju samoubojstava. Naglasila je i to da je Sindikat umirovljenika Hrvatske uručio ministrici rada 26.000 potpisa za peticiju Glasam protiv siromaštva starijih osoba, no kako je trenutno na vlasti tehnička vlada, promjene na bolje su vrlo neizvjesne, barem do neke druge emitičnije vlade. Na njezino direktno pitanje što Hrvatska mreža protiv siromaštva čini po pitanju siromaštva starijih, njihov predsjednik Nino Žganec odgovorio je kako je svjestan da se radi o velikom problemu.

„Prema svim pokazateljima siromaštva starije osobe od 65 godina čine značajnu grupu i jedna su od najugroženijih skupina. Razlozi su brojni - od niske mirovine do nedostatka servisa za starije osobe. Sve je slabija obiteljska solidarnost, a država niti lokalna zajednica nije razvijala alternativne socijalne usluge. Sve je to je dovelo do značajnog opadanja kvalitete života starijih“ - rekao je Žganec i zaključio kako bismo trebali imati posebnu strategiju protiv siromaštva starijih osoba, a nada se da će i Hrvatska mreža protiv siromaštva posvetiti više pažnje pojedinim ranjivim skupinama kao što su starije osobe.

Kao poticaj tome Sindikat umirovljenika Hrvatske radit će na zajedničkoj suradnji i pristupiti HMPS-u jer samo zajedničkim snagama možemo vratiti dostojanstvo starijim osobama!

100 novih aktivista za zaštitu starijih osoba

kampanja

Nakon Pule, Splita i Zagreba, aktivisti SUH-a educirani i u Slavonskom Brodu

Nakon tri godine vođenja kampanje protiv ekonomske zloupotrebe starijih osoba, u tijeku je posljednja, peta u nizu, radionica unutar projekta „Sigurnost u trećoj dobi: Kako izbjeći rizike pri raspolaganju imovinom“, koji Sindikat umirovljenika Hrvatske provodi u suradnji s Hrvatskim pravnim centrom (HPC). Radionica je održana 7. lipnja u Slavonskom Brodu, čime se zaokružio niz edukativnih radionica koje su održane u svim većim gradovima Hrvatske. Nakon Pule, Splita i Zagreba, aktivisti koji će se boriti protiv grabeža nad imovinom starijih osoba educirani su i Slavoniji.

Cilj ovog vrijednog projekta, koji se provodi od listopada 2015. do rujna 2016. godine, jest spriječiti zlouporabu starijih osoba. U projekt su uključeni i Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb, Centar za socijalnu skrb Zagreb i udruga Radio mreža, a financira ga Ministarstvo socijalne politike i mladih.

Kako bi se starije osobe educiralo o ugovorima o uzdržavanju i upozorilo na brojne rizike, posebice kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, tijekom projekta se provode brojne aktivnosti (izrada informativne brošure i letka, obuka za pružatelje besplatne pravne pomoći, informiranje šire javnosti i slično), a najvažnija od njih jest održavanje edukativnih radionica na kojima je educirano 100 aktivista. Čak 50 njih članovi su SUH-a.

Sve edukativne radionice o pravnim aspektima raspolaganja imovinom namijenjene su aktivistima koji savjetima pomažu osobama treće dobi da zaštite svoju imovinu. U okviru svoje kampanje SUH je prethodno educirao više od 200 volontera, pa sada čitava vojska SUH-ovaca informira starije osobe o opasnostima ugovora o uzdržavanju.

Slavonski Brod: Što više ovakvih radionica!

Edukativna radionica „Sigurnost u trećoj dobi: Kako izbjeći rizike pri raspolaganju imovinom“ održana je 7. lipnja u prostorijama Saveza samostalnih sindikata Hrvatske u Slavonskom Brodu. Na radionici je sudjelovalo 20-ak sudionika: predstavnici Centra za socijalnu skrb Slavonski Brod, Sindikata umirovljenika Hrvatske i Gradskog društva Crvenog križa Slavonski Brod. Jednodnevnu edukaciju, koja se sastojala od predavanja i praktičnih vježbi, održala je Olga Jelčić, dipl.iur., sutkinja Vrhovnog suda u mirovini. Svi polaznici radionice osposobljeni su za prenošenje informacija o ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju osobama treće dobi, te za njihovo upućivanje organizacijama i institucijama koje im mogu pomoći.

Na radionici se detaljno govorilo o raspolaganju imovinom, posebice sklapanju ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, ugovora o ustupu i raspodjeli imovine, te oporuci. Nakon predavanja sudionici su imali priliku iznijeti svoja iskustva, te postavljati pitanja. Praktični dio edukacije sastojao se od studije slučaja, to jest, zajedničke obrade hipotetskog slučaja.

Radionicom su bili zadovoljni organizatori, ali i sudionici koji su to pokazali odličnim ocjenama u evaluacijskom upitniku na kraju radionice. „Samo nastavite s edukacijama; Kvaliteta i struka zajedno - nastavite tako, puno će koristiti; Što više ovakvih radionica“- bili su samo neki od pozitivnih komentara sudionika. Uvjereni smo kako će se uspješna suradnja s Hrvatskim pravnim centrom nastaviti, a našim aktivistima želimo puno sreće u radu! (Maja Šubarić Mahmuljin)

TRIBINE SUH-a: Kako sastaviti oporuku

Podružnica SUH-a Trešnjevka Sjever iz Zagreba u suradnji s Pravnim savjetovalištem SUH-a održala je 8. lipnja tribinu „Kako sastaviti oporuku“ s osvrtom na ugovore obveznog prava vezane uz uzdržavanje. Predavanje je održao Milan Tomičić, dipl. iur., a otvorila ga je predsjednica podružnice Vesna Bečić.

Milan Tomičić je upoznao nazočne kako postoje tri vrste oporuka: privatna, javna i oporuka u izvanrednim okolnostima. Uz informaciju o zakonskom nasljeđivanju za slučaj da ne postoji oporuka, Tomičić je naglasak stavio i na četiri zakonska nasljedna reda. Upozorio je da privatnu oporuku nije potrebno ovjeravati kod javnog bilježnika, već je jednostavnim i preciznim rečenicama potrebno izraziti svoju posljednju volju u vezi raspolaganja imovinom. Preporučio je da se

na oporuku obavezno stave mjesto i datum sastavljanja.

U daljnjem izlaganju upozorio je na brojne opasnosti koje skriva ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, a pogotovo na činjenicu da se tim ugovorom vlasništvo uzdržavanoga odmah prenosi na davatelja uzdržavanja. Kod ugovora o darovanju, posebice kod nekretnina veće vrijednosti, preporučio je da se prijenos vlasništva izvrši nakon smrti darovatelja.

Tomičić je na kraju pozvao zainteresirane da se za slučaj potrebe osobno obrate Pravnim savjetovalištu SUH-a na adresi Radnički dom, Trg kralja Petra Krešimira IV broj 2 ili na telefonski broj 01/4615 797.

Nakon Zagreba, ista tribina i jednako tako uspješna održana je u suradnji s podružnicama SUH-a Rijeka i Zadar. Milan Tomičić je 14. lipnja održao predavanje u Rijeci u Domu sindikata Franjo Belulović, a potom 28. lipnja u Domu sindikata u Zadru. I tamošnji umirovljenici su pozvani da dođu, nauče i zaštite se od grabeža vlastite imovine. Ulaz na sve tri tribine bio je slobodan za sve zainteresirane, a odazvalo se gotovo 100 umirovljenika. Zahvaljujemo se našem pravniku koji je na svima razumljiv način prezentirao ovako važnu i složenu temu.

Potrebno ugovoriti ugovore o dosmrtnom uzdržavanju

Okrugli stol „Socijalna inovacija u zaštiti prava osoba starije životne dobi”, koji je održan 13. lipnja 2016. na Tribinama Grada Zagreba u organizaciji Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, okupio je stručnjake iz različitih područja. Moderatorica je bila Romana Galić, zamjenica pročelnice Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

U Centrima nema savjetovanja

U izlaganju na temu „Ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju kao prednostima i rizicima za dostojanstven život osoba treće životne dobi”, Božena Horvat-Alajbegović je nedostatak strukturirane mreže podrške i pravne pomoći navela kao prvi problem, uz porast rizika od zlouporaba i manipulacija u vrijeme krize, te naglasila kako centri trebaju doprinosti poboljšanju položaja i pravne sigurnosti starijih, jer su među prvih mjestima na kojima stariji traže savjet i informaciju.

Govoreći o iskustvima centara, istaknula je kako je dosad bilo samo jedan posto savjetovanja o sklopljenim ugovorima, te navela da im se građani obraćaju kada su već nastupile štetne pravne posljedice. Stručnjaci centara primijetili su razne probleme poput pritisaka iz okoline da se potpiše nepovoljan ugovor, neinformiranosti o posljedicama dosmrtnog i doživotnog uzdržavanja i smanjene sposobnosti procjene vlastite dobrobiti (demencija, alkoholizam), rekla je Horvat-Alajbegović i dodala kako je važno unaprijediti međuresornu suradnju nadležnih institucija i udruga civilnog društva, te omogućiti dostupnost svim vrstama informacija.

Govoreći o zluporabama raspolažanja imovinom i osobnim pravima, Pavao Čota, govorio je o rizičnim stajanjima, najčešćim slučajevima manipulacija i nedostacima prilikom sklapanja

ugovora o uzdržavanju, kao i o mogućim situacijama nakon sklapanja, razlozima za izmjenu sadržaja ili raskid ugovora i posebnim slučajevima kao što je oporuka ili sklapanje braka. Zaključio je kako centri trebaju pomagati starijim osobama prilikom sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju, a da dosmrtni ugovor ne preporučuju nikome.

Što starijima nudi Grad Zagreb?

Gojko Bežovan je, začudno, promovirao pod egidom pokretanja socijalne inovacije sustavnije sklapanje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju s Gradom Zagrebom. Istaknuo je kako su u EU dokumentima starije osobe prepoznate kao ranjive skupine koje su sve izloženije novim socijalnim rizicima, kao što su smanjeni kapaciteti za skrb unutar obitelji, te smanjena učinkovitost i prikladnost socijalnih institucija. Na ove rastuće socijalne rizike odgovara se socijalnim inovacijama, rekao je Bežovan i objasnio hrvatski okvir problema prema njegovu kutu motrišta.

„Raste populacija starih koji ne mogu računati na dostupne i priuštive usluge da bi što duže ostali u vlastitom domu, a i obitelji nemaju dovoljno mogućnosti. Sve je veći broj ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, a neke osobe sklope i na desetine takvih ugovora” - rekao je Bežovan i dodao kako je mnogo primjera zlouporabe ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

Govoreći o tome „Što bi mogao ponuditi grad Zagreb?”, napomenuo je da bi trebalo ponuditi ugovore o dosmrtnom uzdržavanju kao socijalnu inovaciju u zamjenu za odgovarajuću uslugu uz tehničku pomoć Zaklade „Zajednički put”.

Osvrćući se na obilježja i učinke socijalne inovacije dosmrtnog uzdržavanja, rekao je kako primatelji uzdržavanja postaju aktivni dionici i suproizvođači usluga čiji su korisnici, te da ovaj program kao socijalna inovacija nedvojbeno ima obilježja socijalnog poduzetništva.

Ines Vrban je u svom predavanju

„Iskustva Zaklade” naglasila kako slična praktična iskustva, o kojima je govorio prof. Bežovan, već sada ima Zaklada „Zajednički put”, iako samo s ugovorima o doživotnom uzdržavanju. Napomenula je kako je zajednica stambenih jedinica socijalno-inovativni model stanovanja, namijenjen starijim osobama koje žele zadržati samostalan način života i nakon 65. godine, a osmišljena je kao novi dom za aktivne umirovljenike koji žele živjeti među svojim vršnjacima. Ima četiri apartmana uz dostupnost dodatnih i dopunskih usluga, temeljem ugovora, vlasništvo je Grada Zagreba, a u slučaju promjene zdravstvenog stanja osiguran je adekvatni smještaj. No, iako je puno zainteresiranih, za sada nema dovoljno dostupnih kapaciteta, izvijestila je Vrban.

Sve se više javljaju prevareni

Biserka Budigam, prof. psihologije, govoreći na temu iskustava umirovljenika korisnika uzdržavanja, predstavila je višegodišnju kampanju Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH) protiv ekonomske zloporabe starijih, u okviru koje posebno važnu ulogu imaju Pravno savjetovište koje djeluje više od 20 godina, te psihološko savjetovište prisutno 15 godina.

„U posljednjih pet godina počele su se sve više javljati brojne prevarene i zlostavljane starije osobe. Prijevare su se uglavnom odnosile na materijalno osiromašenje ljudi zbog potpisivanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, ali i zbog mnogih drugih nepovoljnih ugovora” - istaknula je Budigam i dodala kako je u borbi za prava starijih osoba SUH podnio prijedlog Ministarstvu pravosuđa da se ukine sporni institut ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, ali je to odbijeno. U cilju informiranja šire javnosti snimili su i 10-minutni video s pričama prevarenih i s komentarima stručnjaka te štampali letak „Zaustavimo zlostavljanje starijih”.

„Neke od ugovaratelja uzdržavanja koje su grubo kršile prava starijih prijavili smo pučkoj pravobraniteljici i podnijeli prijave tužiteljstvu” - istaknula je Budigam i za kraj dodala kako SUH čeka nove izbore i vladu kako bi opet krenuo s inicijativama.

Pučka pravobraniteljica: Ispitali smo slučaj Karlobag

Sindikata umirovljenika Hrvatske je 17. lipnja 2016. godine primio dopis od zamjenice Pučke pravobraniteljice Lidije Lukine Kezić u vezi ekstremnog slučaja zlouporabe ugovora o doživotnom uzdržavanju koji se dogodio Branku Pilipiću iz Karlobaga, a na koji je SUH ranije upozorio Pučku pravobraniteljicu Loru Vidović.

Podsjetimo, riječ je o umirovljeniku iz Karlobaga koji nije imao potomaka, ali je ga je njegov nećak u Njemačkoj financijski nastavio potpomagati nakon smrti svoga oca. Kada je čovjek završio u bolnici, zbog moždanog udara, nećak je prihvatio njegovo odbijanje kako ne želi ići u dom i pronašao obrt sa sjevera Hrvatske. S njegovateljicom je dogovorena plaća za njene usluge kao i svota za troškove domaćinstva i prehrane.

Utvrđilo se da je čovjeka, koji je u međuvremenu slomio zdjelicu i oslabio 20 kilograma, njegovateljica odvela do javnog bilježnika u Gospiću gdje se je on na dokument o doživotnom uzdržavanju potpisao palcem, iako je pismen. SUH je alarmirao razne institucije, policiju i Ministarstvo socijalne politike. Došao je nećak, čovjeka je smješten u bolnicu, privremeno mu je spašen život i podnesene su prijave. Nažalost, u međuvremenu je umro, a ugovor o doživotnom uzdržavanju ostao je na snazi.

U dopisu iz Ureda pučke pravobraniteljice stoji kako su zatražili od Ministarstva socijalne politike i mladih da provedu izvanredni nadzor i poduzmu odgovarajuće hitne mjere. Ministarstvo ih je obavijestilo da su proveli izvanredni upravni i stručni nadzor u Centru za socijalnu skrb Gospić i utvrdili da je Centar propustio pravovremeno postupiti radi zaštite interesa korisnika. U Izvješću o provedenom nadzoru stoji da tijekom očevida socijalni radnik nije sagledao cjelokupnu zdravstvenu, socijalnu, obiteljsku i inu situaciju korisnika kako bi se moglo zaključiti o potrebi i najprikladnijem obliku pomoći, već je samo uzeta izjava korisnika da ne želi smještaj u dom i da je zadovoljan s

uslugama njegovateljice. Navode da je osim izjave korisnika trebalo prikupiti podatke i od liječnica, rođaka i susjeda, te na temelju svega toga odlučiti o najprimjerenijem načinu zbrinjavanja korisnika.

U dopisu se dalje nastavlja kako je Centar reagirao tek nakon prijave SUH-a i susjeda, i to samo radi imenovanja posebnog skrbnika i osiguravanja smještaja u odgovarajuću ustanovu. No, zanemarena je činjenica sklopljenog ugovora o doživotnom uzdržavanju, niti je provjerena njegova istinitost, odnosno posebnom skrbniku nije dana ovlast da pokrene sudski postupak radi raskida tog ugovora. Na kraju je navedeno da je u budućim postupanjima Centra potrebno uvažiti primjedbe iz ovog Izvješća i postupke provoditi sukladno pravilima struke.

U dopisu podsjećaju da je Pučka pravobraniteljica ovaj slučaj opisala u Godišnjem izvješću za 2015. u kojem je zatražila zabranu sklapanje ugovora o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju između starijih i nemoćnih s pružateljima socijalnih usluga, članovima njihovih obitelji te s osobama koje kod njih rade - stoji u Izvješću, u kojem se potom navode preporuke za Ministarstvo socijalne politike i mladih - da uvede nadzor provedbe ugovora o doživotnom/dosmrtnom uzdržavanju, nadalje organizira edukacije stručnjaka te ciljano savjetovanja o njihovim štetnim posljedicama.

Uz to, od Ministarstva se traži da dopuni Zakon o socijalnoj skrbi odredbom kojom će se zabraniti sklapanje ugovora o dosmrtnom/doživotnom uzdržavanju svim pružateljima socijalnih usluga i članovima njihovih obitelji te osobama koje kod njih rade.

Na kraju dopisa iz Ureda pučke pravobraniteljice obavještavaju kako su obavili radni sastanak s predstavnicima Ministarstva socijalne politike i mladih, a jedna od tema bila je i provođenje upravnih i inspekcijskih nadzora i izricanje mjera. Korisna inicijativa na poticaj SUH-a, no bezuspješna u konkretnom slučaju.

Služi li HZMO državi ili korisnicima?

Piše: Maja Šubarić Mahmuljin

Nerazumljiva i komplicirana rješenja o utvrđivanju mirovine, nemogućnost dobivanja referenata putem telefona, nedostupnost pravnih savjetnika, kašnjenje s prvom mirovinom, pogrešna rješenja - neke su od pritužbi na račun Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), koje je Sindikat umirovljenika Hrvatske redovito prima od svojih članova. Kako bismo provjerili ove navode i istražili kvalitetu usluge korisničkog info centra HZMO-a posjetili smo Odjel za odnose s javnošću u Središnjoj službi HZMO-a u Mihanovićevoj ulici u Zagrebu. Tako smo imali priliku čuti i drugu stranu priče...

Kroz Odjel nas je provela načelnica Olgica Vlašić Cikojević, koja je predstavila svoje suradnike i napomenula kako je Odjel podijeljen na posebne procese: korisnički info centar, odnosi s medijima i promocija, web uredništvo i izdavaštvo te podrška poslovnim korisnicima.

„Umirovljenici i osiguranici Zavoda mogu se sa svojim upitom obratiti HZMO-u za pomoć telefonski, e-mailom ili osobno u svim područnim službama i uredima, kao i u Središnjoj službi gdje će ih primiti pravni savjetnik“- istaknula je načelnica i dodala kako je svjesna toga da su telefonske linije često zauzete, stoga je pozvala

Nazovi 01 45 95 011 i 01 45 95 022 radi informacije! No, bitno je hoće li s druge strane žice biti ljubazna osoba koja je svjesna da služi upravo onoj osobi koja je pita za pomoć...

korisnike da, ukoliko su u mogućnosti, osobno dođu i potraže savjet.

„U tom će slučaju zasigurno biti primljeni i na jednom mjestu odmah riješiti svoj problem. U Središnjoj službi na šalterima rade po dva naša pravna savjetnika, jedan za inozemno, a drugi za tuzemno osiguranje. Istu uslugu mogu dobiti i u područnim službama.“

Ukazala je i na web stranicu Zavoda www.mirovinsko.hr na kojoj su dostupne informacije za sve korisnike - kako osiguranike, tako i korisnike mirovina. Na njoj su, navedena i dva telefonska broja - (01) 45 95 011 i (01) 45 95 022 - za korisnike iz cijele Hrvatske.

Telefoni koji sve znaju

„Ti su info telefoni smješteni u Središnjoj službi Zavoda, a na njih se radnim danom od 8 do 16 sati javljaju 3 do 4 posebno educirana djelatnika Zavo-

da. Oni imaju dugogodišnji staž u HZMO-u, upoznati su sa svim pravima i novim zakonima te imaju ovlaštenje da uđu u bazu podataka i daju savjete.“

Ukoliko se pak radi o kompleksnijem problemu, napomenula je da djelatnici spajaju korisnike s pravnim savjetnicima koji su specijalizirani za pojedina područja ili uzimaju sve podatke, istražuju cijeli slučaj i onda prenose stranci informacije. Problem nastaje kod starijih, manje pokretnih i bolesnih umirovljenika koji putem telefona pokušavaju doći do informacije, ali ne mogu dobiti svog referenta.

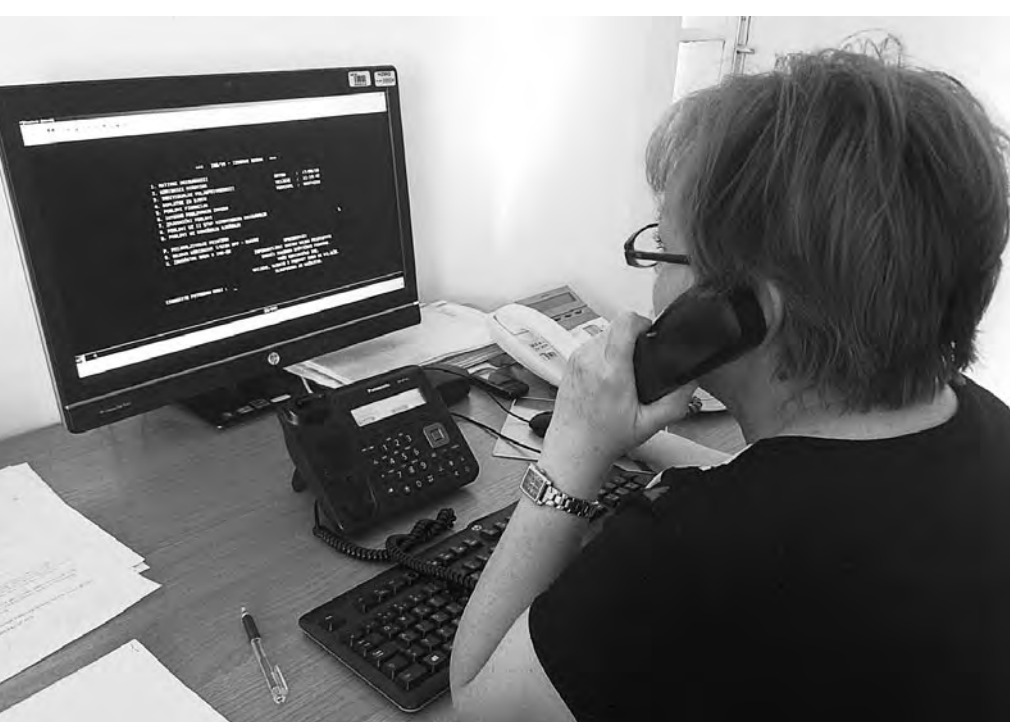
„Zna se dogoditi da je ta osoba trenutno na godišnjem odmoru ili na bolovanju, a oni uporno žele samo nju jer ona radi na njihovom spisu. Takvi korisnici bi trebali nama u Središnjoj službi reći svoj problem, a naš će pravnik onda ući u sustav i pogledati što ih zanima, jer mi imamo centralizirani sustav. No, oni često inzistiraju na svome referentu i tvrde da je njihov problem taj što ga ne mogu dobiti na telefon“- rekla nam je načelnica Vlašić Cikojević.

Nitko se ne javlja

Poštovani,

Obraćam vam ovim e-mailom se iz razloga što sam sa vašim službenikom ustanovila, a zapravo potvrdila svoje informacije, da mi je isplaćena mirovina za svibanj, a ne i za razdoblje od 25.03.2016., kao i za cijeli travanj mjesec. Službenik mi je dao broj telefona 01 45 95 571 na koji nisam ništa obavila, jer se na taj broj nitko ne javlja. S obzirom na tu okolnost, molim vas za postupanje prema rješenju prema kojem sam u mirovini od 25.03.2016. godine, te mi pripada mirovina za dio ožujka i travanj 2016., uz pripadajuću kamatu - pita N.N..

Na upit može li rješenje o mirovini, koje ne može razumjeti velik broj umirovljenika, biti jednostavnije napisano, Vlašić Cikojević odgovorila je da je zakonom propisano kako ono mora izgledati, a svatko kome nije jasno, može im u zadanom roku poslati zahtjev protiv rješenja ili doći u bilo koji područni ured po savjet.

Na tisuće poziva i e-mailova

Cjelokupna evidencija telefonskih poziva i e-mail poruka vodi se na godišnjoj razini. Najčešća pitanja koja im umirovljenici postavljaju vezana su uz isplatu mirovina, premale mirovine, usklađivanje mirovina i ovrhe.

„Na dnevnoj bazi primamo 50 do 60 e-mailova s upitima građana. Najviše nam se e-mailom obraćaju korisnici mirovine koji su u inozemstvu. Primamo i po nekoliko tisuća telefonskih poziva mjesečno. Njih čak 300 mjesečno odnose se na problem isplate mirovine. No, datum isplate mirovine određuje banka preko koje se isplaćuje mirovina, a ne HZMO“ - napomenula je načelnica Odjela i dodala kako su ovrhe poseban problem.

„Kada je riječ o ovrhama, umirovljenici najčešće idu kod savjetnika u službu jer su specifične. Veliki problem je nastao kada su neki umirovljenici potpisivali kod javnog bilježnika da im se ovrši više od 1/3 mirovine, a po zakonu je dozvoljeno 1/3. Događa se i to da korisnici imaju više ovrha, a nisu dobili obavijest, već im je samo sjela ovrha, pa su nam se požalili.“

Kada dođe do zakonskih izmjena, naglo poraste broj poziva korisnika. Marica Imprić-Jurić, koordinatorica u Odjelu za odnose s javnošću s 30-godišnjim stažem u službi, objasnila nam je kako u HZMO-u na temelju praćenja poziva i poruka korisnika predviđaju krizne situacije i probleme.

Novi zakoni - nove zbrke

„U planu rada se u svakom sektoru predviđaju projekti, a u okviru toga se služba organizira. Prevođenje mirovina s invalidske na starosnu izazvalo je bujicu pitanja i poziva. Isto se dogodilo kada je aktualna tema bilo razdvajanje mirovina na posebne i opće. Dnevno je 10 poziva bilo vezano za tu temu. Tako smo jednom organizirali da svi pravnici, njih 5-6, fizički budu na telefonima u Središnjoj službi.“

Primjerice, kako je sada najavljen zakon o ubrzanju povišenja dobi za umirovljenje, moglo bi doći do novih promjena, pa će se sukladno tome informirati javnost kroz tekstove i općenja medijima.

„Zbog stalnih previranja i promjena primamo puno poziva, pa nažalost ispaštaju naši korisnici, jer čekaju na informaciju. Kad će, očekivano, opet doći do većeg broja poziva, pojačano će biti dos-

tupni naši referenti i dodijelit će se dodatni pravni savjetnici“ - najavila je Imprić-Jurić i dodala kako problemi često nastaju i kod onih umirovljenika koji su radili u inozemstvu. U HZMO-u naglašavaju da su oni samo posrednici - za stranku nude pravnu pomoć, te šalju dokumente u zemlju gdje su korisnici mirovine radili.

YU-mirovine male i kasne

„Događalo se da su umirovljenici imali problema s isplatom mirovine iz BiH, koja je kasnila. Mi smo se žalili na kašnjenje, ali stigao nam je odgovor da novaca nema. Nažalost, problematične su zemlje bivše Jugoslavije. Te su mirovine manje nego u Hrvatskoj. To je za umirovljenike teška situacija i mora im se objasniti zašto im je mirovina manja. Međutim, mi tu ništa ne možemo promijeniti, jer je to stvar međunarodnih ugovora“ - napomenula je Marica Imprić-Jurić i dodala kako je izuzetno važno pružiti informaciju na pravi način.

„Naši savjetnici vrlo lijepo i strpljivo odgovore svakome tko zatraži savjet. Oni koji nas dobiju na telefon ili dođu osobno vrlo su zadovoljni uslugom. No, ostaje problem onih umirovljenika koji nas nisu uspjeli dobiti na telefon, a nisu u mogućnosti doći u službu. Taj problem još moramo riješiti.“

Budućnost je na internetu

Međutim, nemali broj umirovljenika upravo tome prigovara, tj. da savjetnici niti su strpljivi, niti ljubazni. Možda bi pomogla edukacija na svim razinama HZMO kuće, kako bi se konačno razu-

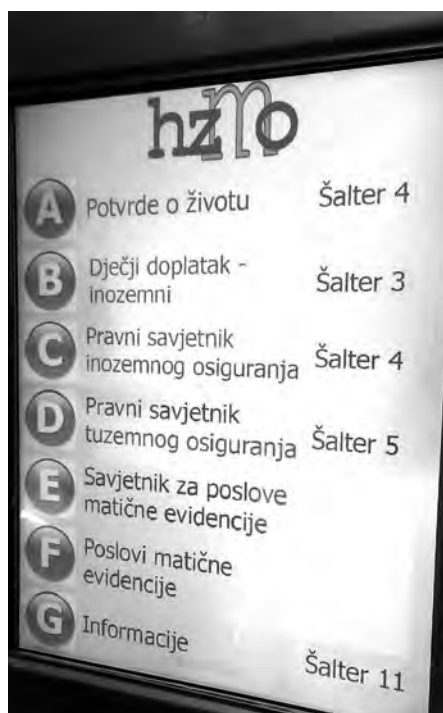
mjelo da im nije osnovni posao služiti državi, već korisnicima, a to su i osigurani, i većinski - umirovljenici.

Kako se tehnologija sve više razvija, cilj im je omogućiti kompletnu uslugu putem interneta, dok bi telefoni i šalteri bili stvar prošlosti. Budućnost vide u elektroničkim uslugama, no kako je u Hrvatskoj samo 8 posto umirovljenika „informatički pismeno“, još uvijek velik dio njih zove telefonom ili osobno dolazi po informacije i savjete o svojim mirovinama.

Za one koji se ipak služe internetom, postoje Korisničke stranice Zavoda na kojima se uz lozinku može otvoriti pretinac s osobnim profilom na kojem se nalaze sve informacije. Na žalost one se premalo koriste iako su postale dio elektroničkih javnih usluga u okviru projekta e-Građani preko kojeg se omogućava pristup svim elektroničkim javnim uslugama na jednom mjestu, na internetskoj adresi sustava www.gov.hr, stoga iz HZMO-a pozivaju sve građane da u poslovnicama Financijske agencije (FINA) zatraže jedinstveni elektronički identitet. Iako vrlo malo sadašnjih umirovljenika koristi tu opciju, ona će zasigurno poslužiti budućim umirovljenicima.

„Usluga pretkompletiranja podataka elektronička je usluga kojom budućim umirovljenici mogu, u skladu s odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, i prije podnošenja zahtjeva za mirovinu obavijestiti Zavod o namjeri odlaska u starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, čime unaprijed započinje prikupljanje nedostajućih i verifikacija postojećih podataka o stažu i plaći iz hrvatskog osiguranja. Na ovakav način omogućava se brže ostvarivanje prava i točniji informativni izračun mirovine“ - istaknula je Imprić-Jurić, koja je iznenađena da postotak umirovljenika koji prihvaćaju novu tehnologiju nije tako malen.

„Tehnologija je budućnost, a i oni koji sada odlaze u mirovinu već su upoznati s njom. Za sadašnje umirovljenike imamo u planu ponuditi pomoć i informaciju kako da se služe tehnologijom i na taj način dođu do informacije. Na telefonima bismo osposobili dodatnu službu koja bi im davala savjete kako da na internetu dođu do svog osnovnog korisničkog pretinca i slično“ - najavila je Imprić-Jurić i zaključila kako će se Odjel za odnose s javnošću HZMO-a morati još više razvijati u telefoniji i povećati broj kadrova. Sve kako bi pravodobno udovoljio zahtjevima svojih korisnika.

Laži, pumpanje i prijekare

Ove je godine financijska industrija u vlasništvu inozemnih banaka uspjela ostvariti čak i zavidan utjecaj na Hrvatski sabor, te su umjesto jednog cjelovitog izvještaja o drugom mirovinskom stupu i poslovanju mirovinskih fondova, „ukrali“ čak četiri točke - po jednu za svaku banku...

Piše: Ivo Marjanović

Ujeku krize Vlade, po prvi put je u Hrvatskom saboru, umjesto objedinjene rasprave, provedena rasprava o izvještajima o četiri obvezna mirovinska fonda - o svakome posebno. Oporba je to, s razlogom, shvatila kao kupovinu vremena, odnosno da pokažemo hrvatskoj javnosti da nešto radimo, a de facto ćemo vrtjeti jedno te isto. Osim, ako se iza svega nije količinom odvojenih izvještaja htjela zamagliti neka druga priča ili prikazati same fondove kao osobito značajne, pa svaki od njih pri svojoj inozemnoj banci zaslužuje posebnu raspravu na najvišem tijelu.

Ove godine fondovi obilježavaju 15. godinu rada uglavnom s naglaskom na vlastitu uspješnost, čak i u situaciji kada ekonomska aktivnost nije bila pozitivna. Što zapravo znači da su oni uspješno radili i upravljali imovinom svojih članova u drugom mirovinskom stupu, kad se ništa negativno javno niti ne spominje, naročito zato jer će posljedice osiguranici osjetiti najranije za desetak godina. Da bi se mogli komentirati „uspjesi“ i svrha postojanja drugog mirovinskog stupa, nužno je početi od egzaktnih podataka, ne samo za 2015. godinu, nego za čitavo razdoblje od njihova uvođenja.

Ostvarena imovina obaveznih mirovinskih fondova od njihova osnutka 2002. godine do 31.12.2016. godine je u najrizičnijem modelu („A“) 423,82 milijuna kuna ili 0,57%; u umjerenom rizičnom modelu („B“) 7.121,30 milijuna kuna ili 96,34 posto, a u nerizičnom modelu („C“) 228,31 milijuna kuna ili 3,09 posto. Prema podacima Hanfe ukupno je ostvareno 73,92 milijardi kuna, i to 56,39 mlrd. kuna od uplaćenih doprinosa u drugi mirovinski stup, minus 5,97 mlrd. izvršenih isplata iz drugog stupa (uključujući isplate za beneficirane članove koji su prešli natrag u prvi javni stup) te dodati 23,58 mlrd. kuna ostvarene dobiti.

Kako inozemne banke i fond-menadžeri sve to rade da bih zaradili sebi, plaćaju im se različite naknade: ulazne naknade, naknade za upravljanje, izlazne naknade, naknade depozitara, trošak Regosa i Hanfe itd., pa je ukupna cijena za upravljanje imovinom mirovinskih fondova od osnutka do danas iznosila više od pet milijardi kuna.

Majka i nedoraslo dijete

U izvješću o poslovanju mirovinskih fondova u 2015. godini ima dosta zanimljivih podataka,

politike mirovinskih fondova s naslova poslovanja, prezentacija rezultata, ali sve to bez ijednog analitičkog komentara glede realnosti podataka, o neuplaćivanju u drugi stup ili visini uplata... Jer, kako kaže stara poslovića, statistika je točan zbir netočnih podataka, iz toga se mogu dobiti i različiti, uglavnom pogrešni zaključci. Naročito se u uvodu izvješća navodi pregled dobrih rezultata i uspješnog poslovanja, unatoč tome što u tom razdoblju nije bilo rasta hrvatske ekonomije.

Običnom smrtniku (članu fonda i ulagaču) trebalo bi biti čudno da ekonomija i ekonomski pokazatelji padaju, a da su prinosi fondova stabilni i zadovoljavajući ili čak (kako se napominje) „sasvim zadovoljavajući“. U Hrvatskoj se to može desiti, i događa se već 14 godina, jer postoji koloplet odnosa fondova, banaka i države. Država se već 14 godina prema fondovima drugog obaveznog mirovinskog stupa ponaša kao majka prema nedoraslom djetetu, koje radi štetu, ali majka tu štetu uvijek nadoknadi.

Tako i država - uz ovakvu ekonomsku situaciju, s takvim niskim kamatama na svjetskom tržištu, velikodušno za izdate obveznice mirovinskim fondovima plaća kamatu višu od 6 posto, dok su inače kamate na svjetskom tržištu 1,5 do 2 posto. Fondovi svoj uspjeh prikazuju na temelju godišnjih rezultata mjerenih verižnim (lančanim) indeksima, i to već 14 godina, čime se standardne anomalije (kao neuplate doprinosa) jednostavno zanemaruju u iskazima. Tako je, na primjer, broj članova drugog obaveznog mirovinskog stupa na zadnji dan prošle godine iznosio 1.731.181 osiguranika, a broj osiguranika za koje poslodavci nisu uplatili doprinose iznosi nešto više od 430.000 tisuća (podatak Hanfe), što znači da se za 25 posto osiguranika ne uplaćuju doprinosi.

Da li se oni ne računaju kod iskaza uspješnosti i razini buduće mirovine? Ne, oni ne postoje. Oni služe samo za pokazivanje koliko fondovi imaju članova. Budućnost njihove mirovine iz drugog stupa je nula, i za to nitko ne odgovara, nitko ne proziva poslodavce koji nisu uplatili doprinose i time oštetili državu, ali i osiguranike kao buduće umirovljenike. Da, mirovina će tako doista biti socijalna kategorija.

Tko tu mulja s brojkama?

Ako je od početka djelovanja fondova, pa do kraja 2015. godine, ostvarena imovina od 74 milijardi kuna za osiguravatelje, ali samo

za 1.300.000 osiguranika, to je 56.923 kune po osiguraniku.

Izvještaji ne spominju gubitke zbog loših plasmana, jer pravih i istinitih podataka i nema. No, prema podacima iz knjige „Slom lažnog proroštva“ dr.sc. Gorana Marića, napominje se kako su fondovi samo u jednoj godini stvorili gubitak od 4,8 milijardi kuna plasmanom u korporativne tvrtke koje su propale. Fondovi su, pretpostavljamo, pumpali u svoje propale portfelje i time prokockali dio potencijalne zarade osiguranika. I nitko o tome ne piše, nitko ne govori. Još jedna nevjerojatna mučka: u prezentacijama i simulaciji visine buduće mirovine, lukavi „mirovinci“ barataju s plaćama koje su prosječne ili daleko iznad prosječne, pa se dobiva vrlo primamljiv rezultat. Ali ako uzmemo u obzir da više od 62 posto, odnosno nešto više od milijun zaposlenih, ima plaću ispod prosjeka Hrvatske, a oko 100.000 ih prima minimalnu plaću ili manju od od minimalne, tada se dobiva druga slika.

Virtualna laž

Pa eto ponešto drugačije slike:

- Mirovine iz drugog stupa za 430.000 tisuća radnika za koje poslodavac nije uplatio doprinose - nula kuna!
- Mirovina iz drugog mirovinskog stupa za radnika s minimalnom plaćom, 30 godina radnog staža i 65 godina života - iznositi će samo 269 kuna!
- Mirovina iz drugog mirovinskog stupa za radnike s plaćom od 7.000 kuna bruto s 30 godina staža i 65 godina života - iznositi će 529 kuna.
- Tek mirovine zaposlenih s plaćom višom od 15.000 kuna bruto dosegnut će 1.900 kuna i više.

Mirovine se sada mogu izračunati samo informativno. Zašto? Zato što su iznosi, kako u mirovinskim društvima, tako i na računima osiguranika, virtualni. Virtualni su zato što su naznačeni iznosi podložni tržišnim kretanjima (u što su uračunati gubici, momentalno stanje na tržištu kapitala i sl.). Stvarni iznos mirovine za pojedinca znat će se tek kad se podnese zahtjev za izračun mirovine i prijenosa sredstava u određeno osiguravajuće društvo koje će mirovine isplaćivati. A onda će biti kasno. Pa se mi sada pitajmo zašto su Poljska, Češka, Slovačka, Slovenija i Mađarska, a uskoro i Bugarska, izabrale drugi put i ukinule postojeći model drugog mirovinskog stupa. Pitajmo se zašto su svi oni glupi, a samo mi smo pametni. Ili obrnuto?

Drugi mirovinski stup je kao dijete financijskog lobija poguban i za postojeće i buduće umirovljenike jer slabi javne mirovinske fondove i mirovine čine nesigurnima i neadekvatnima, jer su stvorili visok i neizdrživ tranzicijski trošak koji prelazi 56 milijardi kuna, jer su krivci za prekomjerni deficit javnih financija. Na žalost, većini će svanuti tek poslije 2028. godine, kad počnu prve isplate iz drugog stupa.

Ako počnu.

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SRPNJU 2016.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

ODLUKE UPRAVNOG VIJEĆA HZZO-a

29. lipnja 2016. godine održana je 4. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). Ukazujemo stoga na nekoliko važnijih odluka.

Produljenje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite

Svim ugovornim subjektima HZZO-a, odnosno ugovornim pružateljima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja u primarnoj, specijalističko-konzilijarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti koji su imali ugovore do 30. lipnja 2016. godine, ugovori su produljeni do 31. prosinca 2016. godine.

Snižene cijena lijekova

Proveden je postupak godišnjeg izračuna cijena lijekova kojim su usklađene cijene lijekova na veliko za sve lijekove koji se nalaze na listama lijekova HZZO-a (prema odredbama Pravilnika o mjerilima i načinu za određivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvješćivanja o cijenama na veliko).

Projekcija očekivane uštede na godišnjoj razini za HZZO je oko 70 milijuna kuna, a ukinute su ili smanjene doplate za dio lijekova koji se propisuju na recept (lijekovi s dopunske liste lijekova HZZO-a kojima se smanjila cijena, odnosno lijekovi koji su bili utvrđeni dopunskom listom lijekova, a sada su uvršteni u osnovnu listu lijekova HZZO-a).

Snižene su cijene za ukupno 617 pakiranja lijekova (437 na OLL + 180 na DLL).

S osnovne liste lijekova na dopunsku listu lijekova HZZO-a prebačeno je 8 lijekova, a s dopunske liste lijekova je na osnovnu listu lijekova HZZO-a

prebačeno 25 pakiranja lijekova (čime je za te lijekove prestala obveza sudjelovanja osigurane osobe u cijeni lijeka).

PREKOGRANIČNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA NA TERET OBVEZNOGA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

UVOD

Osigurana osoba HZZO-a ima pravo na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja koristiti zdravstvenu zaštitu u drugim državama članicama Europske unije, državama s kojima Republika Hrvatska ima zaključen međunarodni ugovor kojim je uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite te u trećim državama (države s kojima Republika Hrvatska nije sklopila ili preuzela međunarodni ugovor, odnosno sklopljenim međunarodnim ugovorom nije uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite) pod uvjetima i na način utvrđen Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju, propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, Direktivom 2011/24/EU te općim aktom HZZO-a o prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti.

Pravo korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, kao jedno od prava obuhvaćenih pravom na zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja kojim se osigurana osoba HZZO-a može koristiti u drugim državama članicama Europske unije kao i državama koje nisu njezine članice, utvrđeno je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 80/13. i 137/13.- u daljnjem tekstu: ZOZO), propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (u daljnjem tekstu: propisi EU), Direktivom 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka

Iz sadržaja:

- Odluke Upravnog vijeća HZZO-a
- Prekogranična zdravstvena zaštita - I. dio

Osigurana osoba HZZO-a ima pravo na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja koristiti zdravstvenu zaštitu u drugim državama članicama EU, državama s kojima Republika Hrvatska ima zaključen međunarodni ugovor te u trećim državama (države s kojima RH nije sklopila ili preuzela međunarodni ugovor

2011. o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju i Pravilnikom o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite ("Narodne novine", broj 160/13., 11/15. i 16/15. (ispravak) - u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Ulaskom Republike Hrvatske kao ravnopravne države članice u Europsku uniju (u daljnjem tekstu: EU) propisi EU u području zdravstvenog osiguranja zamijenili su sve međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju koji su bili sklopljeni ili su se preuzimanjem primjenjivali s državama članicama Europske unije te je započela neposredna primjena propisa EU, čije se odredbe ne prenose u domaće zakonodavstvo. Pored toga hrvatsko zakonodavstvo usklađeno je sa pravnom stečevinom Europske unije, odnosno uređeno je pitanje ostvarivanja prava na prekograničnu zdravstvenu zaštitu na način da su postojeća zakonska rješenja usklađena i prilagođenim zahtjevima Europske unije.

U konkretnom slučaju to se odnosi na obvezu ugradnje Direktive 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. godine (SL L 88, 4.4.2011. - u daljnjem tekstu: Direktiva 2011/24/EU) o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti u propise kojima se regulira zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj.

S tim u vezi Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 80/13.), koji je stupio na snagu 1. srpnja 2013. godine, dotadašnja normativna rješenja, u dijelu koji se odnosi na korištenje zdravstvene zaštite na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja, konkretno na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu, prilagođena su u skladu s obvezama koje prema odredbama Direktive 2011/24/EU proizlaze za nositelja zdravstvenog osiguranja budući da korištenje prekogranične zdravstvene zaštite na način kako to propisuje Direktiva 2011/24/EU nije bilo predviđeno propisima koji reguliraju obvezno zdravstveno osiguranje Republike Hrvatske.

Europski pravni propisi primjenjuju se u odnosu na sve države članice EU, a od 12. travnja 2014. godine i u odnosu na države EEP (Norvešku, Island i Lihtenštajn).

PREKOGRANIČNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA (korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu)

Prema odredbama članka 26. ZOZO-a te s tim u vezi članka 3. Pravilnika pravo na korištenje prekogranične zdravstvene zaštite (korištenje prava na zdravstvenu zaštitu u inozemstvu) na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja, koja podrazumijeva korištenje potonje u državama članicama Europske unije, ugovornim državama (države s kojima Republika Hrvatska ima

sklopljen međunarodni ugovor, kojim je uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite i trećim državama (države koje nisu države članice Europske unije i države s kojima Republika Hrvatska nije sklopila ili preuzela međunarodni ugovor, odnosno sklopljenim međunarodnim ugovorom nije uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite), obuhvaća pravo:

- na korištenje zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka u inozemstvu
- na drugu zdravstvenu zaštitu u skladu sa propisima EU, ZOZO-om, međunarodnim ugovorima te općim aktima HZZO-a
- korištenja telemedicine u slučaju kada pružatelj usluge ima poslovni nastan na području druge države članice Europske unije
- na upućivanje na liječenje u inozemstvo.

Pravo na korištenje zdravstvene zaštite u trećoj državi na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja podrazumijeva i obvezu plaćanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu u skladu sa člankom 72. stavkom 1. točkom 6. i člankom 79. ZOZO-a.

Osnovice, način obračuna i plaćanja, visinu te obveznike obračunavanja i plaćanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu utvrđuju se posebnim zakonom - Zakonom o doprinosima („Narodne novine“ broj 84/08., 152/08., 94/09. i 18/11.), osim u slučaju kada je ZOZO-om propisano drugačije.

Kada i pod kojim uvjetima je to moguće?
Mogućnost oslobađanja

Mogućnost oslobađanja od obveze plaćanja posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu za osiguranika koji nije osiguran kod stranog nositelja zdravstvenog osiguranja predviđena je odredbom članka 79. stavkom 1. ZOZO-a i to pod uvjetom da obveznici plaćanja tog posebnog doprinosa, utvrđeni Zakonom o doprinosima, djelatnost obavljaju u državi s kojom Republika Hrvatska nema sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju ili je međudržavnim ugovorom drukčije određeno (treće države) te ako su zdravstvenu zaštitu u inozemstvu osigurali o svojem trošku.

Oslobađanje od plaćanja doprinosa u navedenom slučaju HZZO utvrđuje rješenjem, a na osnovi zahtjeva koji podnosi obveznik uplate posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Utvrđivanje osnovice i stope doprinosa
općim aktom HZZO-a

Osim toga ZOZO je svim osiguranim osobama, koje u treće države putuju radi privatnog

posla omogućio da si prijavom boravka u trećim državama koju podnose HZZO-u i plaćanjem posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu osiguraju pokrivanje troškova eventualno korištene zdravstvene zaštite za vrijeme svog privremenog boravka u tim državama na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja.

Osnovicu i stopu te način obračuna i uplate posebnog doprinosa za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu za osigurane osobe koje u trećim državama borave po privatnom poslu utvrđuje HZZO Pravilnikom, a prema ovlaštenju iz članka 79. stavka 5. ZOZO-a.

Kada korištena zdravstvena zaštita u inozemstvu tereti sredstva HZZO-a

Osigurana osoba koja po privatnom poslu boravi u trećoj državi, a prije planiranog puta nije uplatila poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu, nema pravo na teret sredstva HZZO-a, odnosno obveznoga zdravstvenog osiguranja, ostvariti naknadu troškova te zdravstvene zaštite u skladu s člankom 79. stavkom 4. ZOZO-a.

Troškovi zdravstvene zaštite korištene u drugim državama Europske unije terete sredstva obveznoga zdravstvenog osiguranja samo ako je ta zdravstvena zaštita korištena u skladu s propisima EU, Direktivom 2011/24/EU, ZOZO-om, Pravilnikom i drugim općim aktima HZZO-a.

Troškovi zdravstvene zaštite korištene u ugovornim državama terete sredstva obveznoga zdravstvenog osiguranja samo ako je ta zdravstvena zaštita korištena u skladu s odredbama pojedinog međunarodnog ugovora, ZOZO-a i Pravilnika.

Troškovi zdravstvene zaštite korištene u tre-

ćim državama terete sredstva obveznoga zdravstvenog osiguranja samo ako je ta zdravstvena zaštita korištena u skladu s odredbama Pravilnika te, kao što je već ranije navedeno, pod uvjetom da je prethodno uplaćen poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u trećim državama.

Troškovi zdravstvene zaštite terete sredstva obveznoga zdravstvenog osiguranja na osnovi rješenja HZZO-a, samo ako je ta zdravstvena zaštita korištena u skladu sa odobrenjem iz rješenja kojim se:

- daje prethodno odobrenje za planiranu zdravstvenu zaštitu u drugoj državi Europske unije.
- osiguranu osobu upućuje na liječenje u inozemstvo.

PRAVO OSIGURANE OSOBE NA KORIŠTENJE PREKOGRANIČNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Pod prekograničnom zdravstvenom zaštitom u smislu odredaba ZOZO-a i Pravilnika podrazumijeva se zdravstvena zaštita korištena u inozemstvu u sljedećim slučajevima:

- putovanje u drugu državu članicu Europske unije sa ciljem ostvarivanja zdravstvene zaštite
- za vrijeme rada ili stručnog usavršavanja, odnosno obrazovanja u inozemstvu - boravak u inozemstvu dulji od 30 dana
- za vrijeme službenog puta u inozemstvo - boravak u inozemstvu do 30 dana
- za vrijeme boravka u inozemstvu radi privatnog posla
- za vrijeme liječenja u inozemstvu na osnovi rješenja HZZO-a o upućivanju na liječenje u inozemnu zdravstvenu ustanovu.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v. d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Osigurana osoba koja po privatnom poslu boravi u trećoj državi, a prije planiranog puta nije uplatila poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu, nema pravo na teret sredstva HZZO-a, odnosno obveznoga zdravstvenog osiguranja, ostvariti naknadu troškova

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, srpanj 2016., godina IX., br. 7

Iz godišnjeg izvješća HZMO-a za 2015.

Na 47. sjednici održanoj 14. lipnja 2016. Upravno vijeće Zavoda usvojilo je **Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2015.** i uputilo ga Hrvatskom saboru na prihvaćanje. U ovom prilogu objavljujemo dio podataka iz Izvješća.

Predmet Izvješća o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2015. je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju međugeneracijske solidarnosti i rad Zavoda.

U 2015. godini poslovi su se obavljali u skladu s propisima, Financijskim planom i prema Godišnjem planu Zavoda.

Financijsko poslovanje

Ukupni prihodi Zavoda za 2015. ostvareni su u iznosu od 38.687.040.609 kn, a **ukupni rashodi** u iznosu od 38.683.352.235 kn.

Rashodi za mirovine i mirovinska primanja iznosili su 36.682.068.522 kn, čine **94,83%** ukupnih rashoda i 100,37% planiranih rashoda za mirovine i mirovinska primanja. U odnosu na 2014. veći su za 0,87%.

Financijski rashodi za 2015. godinu iznosili su 39.588.343 kn, od toga se 39.326.073 kn odnosi na **financijske rashode za isplatu mirovina**, a 262.270 kn su ostali financijski rashodi Zavoda (bankarske usluge, usluge platnog prometa i zatezne kamate).

Rashodi poslovanja (rashodi za zaposlene i materijalni rashodi) za 2015. iznosili su 352.985.920 kn, što čini 96,43% planiranih rashoda poslovanja, a u odnosu na 2014. godinu manji su za 4,05%, tj. 14.892.794 kn.

Rashodi za zaposlene u 2015. iznosili su 267.561.116 kn i čine 97,40% planiranih rashoda za zaposlene, tj. **0,69%** ukupnih rashoda Zavoda.

Ostvarivanje prava i rad stručne službe Zavoda

Tijekom 2015. Zavodu je podnesen ukupno 469 961 zahtjev za priznanje prava iz mirovinskog osiguranja, od toga je 451 339 zahtjeva u prvom stupnju, a 18 622 zahtjeva koji se rješavaju u drugom stupnju. Zajedno s neriješenim predmetima iz prethodnog razdoblja, u Zavodu je u 2015. na rješavanju bilo ukupno **522 145 zahtjeva o pravima iz mirovinskog osiguranja** (tuzemno i inozemno osiguranje) i doplatka za djecu, od kojih su riješena 451 263 zahtjeva ili 86,42%.

U Zavodu je **nastavljen višegodišnji trend smanjenja broja zaposlenih**. Na kraju 2014. u Zavodu su bila zaposlena 2 853 radnika, a na kraju 2015. zaposlen je bio 2 681 radnik, odnosno 172 ili **6,41%** manje.

Stanje sustava mirovinskog osiguranja međugeneracijske solidarnosti

Na dan 31. prosinca 2015. u Zavodu je bilo evidentirano 1 228 020 korisnika i 1 413 637 osiguranika, a omjer između te dvije skupine iznosi **1 : 1,15** (u 2013. godini omjer je bio 1 : 1,18, a u 2014. 1 : 1,14).

Prosječni mirovinski staž korisnika starosne mirovine iznosi 32 godine, **korisnika prijevremene starosne mirovine** 36 godina, **korisnika invalidske mirovine** 22 godine, a **korisnika obiteljske mirovine** 27 godina.

Prosjek mirovinskog staža svih korisnika mirovine ostvarenih prema ZOMO-u iznosi 30 godina, a u posljednjih deset godina prosjek se povećao za jednu godinu.

Iako se postupno povećava prosječna dob za odlazak u starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, zbog postupnog povećanja prosječnog trajanja života i u 2015. godini **nastavljen je višegodišnji trend povećanja prosječnog trajanja korištenja mirovine**.

Prosječno korištenje starosne mirovine iznosi 20 godina i 5 mjeseci, **invalidske mirovine** 18 godina i 8 mjeseci, a

obiteljske mirovine 17 godina i 10 mjeseci. U ukupnom broju korisnika mirovina prema ZOMO-u **najveći broj korisnika je u dobnoj skupini od 65 do 69 godina** (251 571 odnosno 22,16%), a udio korisnika mirovina u mlađim dobnim skupinama blago se smanjuje.

Od ukupno 1 228 020 korisnika mirovina, u koje su uključeni i korisnici mirovina Hrvatske vojske, hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i Hrvatskog vijeća obrane, **evidentirano je 775 692 (63,17%) korisnika starosne mirovine**.

Invalidsku mirovinu ostvario je 207 271 korisnik (16,88%), a **obiteljsku mirovinu** 245 057 korisnika (19,95%).

Prosječna mirovina ostvarena prema ZOMO-u za prosinac 2015., umanjena za porez i prirez, iznosila je 2.237,89 kn, a udio te mirovine u prosječnoj netoplaći u RH za prosinac 2015. iznosio je 38,77%.

Prosječna mirovina, bez mirovina ostvarenih prema međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, iznosila je 2.481,58 kn ili 42,99% prosječne neto plaće za prosinac 2015.

Prosječna starosna mirovina za prosinac 2015. iznosila je 2.469,06 kn ili 42,78% prosječne neto plaće za prosinac 2015., a **prosječna starosna mirovina bez mirovina ostvarenih prema međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju** iznosila je 2.800,76 kn ili 48,52% prosječne neto plaće za prosinac 2015.

Doplatak za djecu

Osim mirovinskog osiguranja na temelju međugeneracijske solidarnosti, Zavod provodi i postupke ostvarivanja prava na doplatku za djecu:

- u 2015. doplatku za djecu koristilo je prosječno 188 236 **korisnika**, za prosječno 352 785 **djece**;
- doplatku za djecu iznosio je **prosječno 374,59 kn po djetetu**, a za njegovo financiranje u 2015. utrošeno je ukupno 1,588 mlrd. kn.

KORISNICI MIROVINA - u lipnju 2016.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	502 894	2.474,24 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	12 238	3.391,08 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	86 604	2.158,84 kn
Prijevremena starosna mirovina	174 655	2.338,24 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	106	2.615,52 kn
Invalidska mirovina	132 732	1.844,17 kn
Obiteljska mirovina	229 588	1.879,51 kn
UKUPNO - ZOMO	1 138 817	2,245,93 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Ukupno	13 933	3.478,10 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	72 150	5.081,71 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 826	2.796,39 kn
SVEUKUPNO	1 231 726	2.429,03 kn
PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međun. ugovora - isplata u lipnju 2016. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za travanj 2016. (5.633 kn)
Prosječna mirovina za svibanj 2016.	2.495,49 kn	44,30%
Prosječna ukupna starosna mirovina za svibanj 2016.	2.746,52 kn	48,76%
Prosječna starosna mirovina za svibanj 2016. s 40 i više godina m. staža	4.141,40 kn	73,52%
Korisnici mirovina - muškarci (45,74%)		563 441
Korisnici mirovina - žene (54,26%)		668 285
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,20
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		14,53%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		19,56%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		70 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.076.000.000 kn

Od obrade mirovina za **svibanj 2016.** (isplata u lipnju 2016.) zbog nedostavljenog OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/13) obustavljena je isplata mirovine za 1 701 korisnika (31 korisnik mirovine s prebivalištem u RH i 1 670 u inozemstvu).

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

Oprezno do osobnog bankrota

Osobni bankrot nije "čarobni štapić" već mukotrpan petogodišnji postupak kada netko treći određuje pravila svakodnevnog života

Hrvatska je prepuna dužnika kojima je, više nego bilo što drugo, potreban novi početak, a jedan od načina na koji do njega mogu doći jest proglašenje osobnog bankrota. Prilika za novi start dobro zvuči, no u tom slučaju država postaje novi gospodar...

Početak ove godine na snagu je stupio Zakon o stečaju potrošača, poznat i kao „zakon o osobnom bankrotu“. Potrošački stečaj ili osobni bankrot zamišljen je kao krajnja mjera kojoj prethodi nekoliko koraka, može ga pokrenuti samo potrošač, a namijenjen je fizičkoj osobi koja nije u mogućnosti ispuniti svoje dospjele novčane obveze. Smatra se da je taj uvjet ispunjen ako najmanje 90 dana uzastopno ne može ispuniti jednu ili više dospjelih novčanih obveza u ukupnom iznosu većem od 30.000 kuna.

Međutim, od više od 330.000 blokiranih građana, do sada se prijavilo za osobni bankrot tek oko 540 osoba, a potencijalnih kandidata ima do 200 tisuća. Većina neće odlučiti ići na takvo rješenje, jer, kao i sama Udruga Blokirani, drže da je riječ o lošem zakonu koji ponižava osiromašene dužnike

Računi gospođi Sonji iz Zagreba neumoljivo stižu dok njezin dug rapidno raste. Trenutno je dosegno 300 tisuća kuna - prije 19 godina propala joj je trgovina, ostala je bez posla, a mirovina joj je sada mala. "Drugo ništa nemam, a dugova imam dok god sam živa", kaže i naglašava kako institut osobnog bankrota vidi kao dobru priliku. "Ne želim da moja djeca ispaštaju poslije moje smrti, da oni to poslije moraju nadoknađivati", kaže Sonja.

Cilj je poštenog potrošača osloboditi od obveza koje preostanu nakon unovčenja njegove imovine i raspodjele prikupljenih sredstava vjerovnicima. Poštenje potrošača utvrđuje sud, uzimajući u obzir njegovo ponašanje prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečaja, tijekom sudskoga postupka i razdoblja provjere ponašanja.

Prvi korak - izvansudski postupak

Potrošač podnosi zahtjev za provedbom izvansudskog postupka pred nadležnim tijelom, savjetovalištem (jedinica FINE ili druge fizičke i pravne osobe koja je dobila dozvolu za obavljanje poslova savjetovališta). Posrednik u savjetovalištu je dužan posvetiti osobitu pažnju zaštiti potrošača kao slabije strane da se osigura poštivanje njegovog osobnog obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti.

Tijek postupka je sljedeći. Potrošač podnosi zahtjev, dostavlja popis imovine i obveza te uplaćuje predujam za troškove postupka u iznosu od 300 kuna. Ako nije u mogućnosti podmiriti troškove postupka, podnosi zahtjev za njihovo oslobođenje nadležnom uredu prema odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Uz stručnu pomoć posrednika sastavlja i podnosi plan ispunjenja obveza. Savjetovalište objavljuje poziv za sudjelovanje kojim se pozivaju vjerovnici na sastanak s potrošačem. Ako vjerovnici prihvate plan ispunjenja obveza, sklapa se izvansudski sporazum, koji ima učinak izvansudske nagodbe i predstavlja ovršnu ispravu samo prema vjerovnicima koji su ga sklopili. Ako vjerovnici ne prihvate plan ispunjenja obveza, savjetovalište izdaje potvrdu da izvansudski postupak nije uspio.

Drugi korak - sudski postupak

Kao sljedeći korak, potrošač podnosi prijedlog za otvaranje postupka stečaja u roku od 3 mjeseca od dana izdavanja potvrde savjetovališta, nadležnom tijelu, općinskom sudu prema prebivalištu potrošača.

Potrošač zatim podnosi prijedlog, dostavlja popis imovine i obveza, plan ispunjenja obveza, potvrdu savjetovališta da izvansudski postupak nije uspio i uplaćuje predujam za troškove postupka u iznosu od 1.000 kuna. Ako potrošač nije u mogućnosti podmiriti troškove postupka, podnosi zahtjev za njihovo oslobođenje nadležnom uredu prema odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Sud objavljuje poziv za pripremno ročište, koje se održava radi razmatranja plana ispunjenja obveza. Ako plan ispunjenja obveza bude prihvaćen, postupak se obustavlja, a plan ima učinak sudske nagodbe prema svim vjerovnicima. Ako pak plan ispunjenja obveza ne bude prihvaćen, a potrošač ima imovinu, otvara se postupak stečaja, imenuje povjerenik, zakazuje ispitno i izvještajno ročište, unovčuje se stečajna masa i nakon unovčenja određuje razdoblje provjere ponašanja.

No, osobni bankrot nije "čarobni štapić" već mukotrpan petogodišnji postupak kada netko treći određuje pravila svakodnevnog života. Oni koji se odluče na takav radikalni potez dobit će "osobnog stečajnog upravitelja", kojem će morati predati ključeve stana, automobila, pa i mobitela, za što će im država dati onoliko novca koliko im je potrebno da prežive mjesec. O kojem iznosu se radi, određuje sud.

Promijeniti Ovršni zakon!

Povjerenik će odrediti primjerene životne troškove ako dužnik ima stan, jer ne smije doći u situaciju da ne plaća troškove stana, ne smije ući u ovrhu, živjet će najskromnije, mora plaćati sve komunalije i troškove i ne smije doći pod ovrhu. Hoće li imati prava na internet određuje sud, koji određuje i što se smatra luksuzom. Onaj tko je u stečaju ne može imati skupi mobitel iPhone, ali jeftini, obični može imati. Ako dužnik ima obitelj, gledaju se prihodi domaćinstva i ovisno o tim prihodima, prema ovršnom zakonu se određuje da se može ovršiti trećina tih prihoda. Dužniku ostaje dvije trećine prihoda.

Stečaj ne može trajati dulje od pet godina. U tom se razdoblju dugovi potrošača pokušavaju namiriti prodajom njegove imovine, a nakon pet godina preostali dug mu se briše. Dakle, ako potrošač ima jedini stan isti se neće prodati odmah već će se čekati 5 godina i onda prodati ako se isti ne uspije otplatiti.

"Dužnika, najčešće nezaposlenog građanina ili umirovljenika se nastavlja na najgori mogući način ponižavati. U ovom zakonu je dobro samo to što stečajni postupak može pokrenuti samo dužnik, a ne i vjerovnik. Puno je nepoznanica. Hrvatska nema institut savjetovališta, nema posrednike, ne zna se koliki je minimalan iznos koji će dužniku biti ostavljen za život", govori glavni tajnik udruge Blokirani Mario Strinavić. Pravo rješenje vidi u izmjeni ovršnog zakona.

Kao zaključak se nameće da je osobni bankrot rješenje za one koji ništa nemaju ili ne mogu otplaćivati stambeni kredit, jer pet godina koliko traje taj postupak, sigurno ostaju u tom stanu. I to bi bilo sve. Moramo imati na umu kako nitko ne ide u bankrot zato što je lud, već zato što nema novaca. (Mirjana Pavačić-Pender)

Jaz u plaćama, ali još više u mirovinama žena!

Piše: Maja Šubarić Mahmuljin

Tko zarađuje više: muškarac ili žena? Prosječni građanin će odgovoriti kako oboje imaju istu plaću - ako rade na istom radnom mjestu. No, činjenicu da postoji značajna razlika u plaćama između muškaraca i žena u svim europskim zemljama, pa tako i u Hrvatskoj, danas znaju gotovo svi. No, kao da se zaboravlja, ili ne pridaje dovoljna pažnja, direktnoj posljedici ove razlike u primanjima - nižim mirovinama koje primaju žene, radi čega su u starosti siromašnije od muškaraca. Zapravo, prava istina o diskriminaciji žena na tržištu rada se vidi tek primanjem prve mirovine, a ona je u EU 39 posto niža od „muške“ mirovine, a u Hrvatskoj oko 15 posto.

Muškarci su i danas bolje plaćeni od žena za obavljanje istih i sličnih poslova, a češće su i na bolje plaćenim i vodećim pozicijama ili u bogatijim granama. Dok su muškarci češće menadžeri i direktori, žene su uglavnom njihove pomoćnice. Nejednakost je najčešće vidljiva u zdravstvu, gdje radi velik broj medicinskih sestara koje su slabije plaćene, dok su doktori s velikim primanjima uglavnom muškarci.

Žene - radnici druge klase

Žene i muškarci imaju različitu radnu povijest, pa je tako za žene nejednakost u mirovini broj raznih rodni nejednakosti tijekom života. Žene su radnici druge klase - imaju manju participaciju na formalnom tržištu rada, prekinute karijere radi odlaska na porodiljni ili brige o starijima i invalidnim osobama (koja nije priznata u tzv. socijalnoj ekonomiji), ograničene karijere nakon povratka na posao, niže plaće pa sukladno tome i mirovine, češće obavljaju prekarne poslove poput rada na pola radnog vremena ili rada na određeno.

Rodni jaz u mirovinama postoji diljem Europe i dovodi do nižeg životnog standarda i siromaštva starijih žena koje radi dužeg životnog vijeka češće postaju udovice. Ženama je stoga potrebna stanovita kompenzacija iz prvog mirovinskog stupa kojom bi se priznao, makar dijelom, neplaćeni kućni rad zbog skrbri o djeci i starijima.

Prva studija na temu jaza u mirovina-

ma provedena je u Njemačkoj tek 2012. godine, dok ju je Europska komisija po prvi puta dubinski ispitala u izvješću objavljenom 2013. godine.

Kada je još 2012. tadašnja predsjednica Ženskog komiteta FERPA/Europske konfederacije umirovljenika i starijih osoba Jasna Petrović u izlaganju na skupu u Europskoj komisiji upozorila na rodni jaz u mirovinama - tada od više od 40 posto, mnogi su protestirali kako je riječ o nepotvrđenim brojkama. Tolika razlika šokirala je i muškarce i žene, osobito europske čelnike. No, istina je polako isplivala na površinu.

„Istočne zemlje“ - više mirovine

Šokiralo ih je i to što su u bivšim socijalističkim zemljama, novim članicama EU, žene manje diskriminirane u mirovini, no u demokratski razvikanim zapadnoeuropskim zemljama. No to je posljedica „fleksibiliziranih“ i „liberaliziranih“ tržišta rada i pogoršanog položaja žena.

Prema službenim statistikama Hrvatskoj je rodni jaz u plaćama 2015. godine iznosio 10,2 posto, a u mirovinama 15,2 posto. Najveći jaz postoji u prekarnim poslovima (npr. 96 posto novozaposlenih žena dobivaju ugovore na određeno!). Danas se zna i to da žene koje rade na skraćeno radno vrijeme imaju čak 30 posto niže plaće od muškaraca koji rade skraćeno.

U 2013. godini rodni jaz u mirovinama u Europskoj uniji iznosio je u prosjeku 38 posto. Razlika u mirovinama varira od zemlje do zemlje - od 5 posto u Estoniji do 45 posto u Njemačkoj. No, svim članicama EU zajednička je tendencija da muškarci primaju veće mirovine od žena. Punu starosnu mirovinu u 2012. godini u EU ostvarilo je od 11 posto (Cipar) do 25 posto umirovljenika (Belgija), što pokazuje da se društveni kontekst članica EU značajno razlikuje, a rodne analize bi pokazale još zanimljivije indikatore.

Siromaštvo starijih žena

Ne čudi stoga da je stopa siromaštva starijih žena veća nego ona za starije muškarce, posebice u zemljama članicama EU gdje je dominantna mirovinska shema koja beneficije izjednačuje s životnom zaradom i doprinosima. Takva shema, zbog nedovoljno razvijenih i priu-

Prava istina o diskriminaciji žena na tržištu rada se vidi tek primanjem prve mirovine, a ona je u EU 39 posto niža od „muške“ mirovine, a u Hrvatskoj za oko 15 posto

štivih socijalnih servisa, dovodi žene koje brinu o djeci i starijim članovima obitelji u nepovoljniji položaj, jer imaju prekinute karijere, a rad na skraćeno vrijeme ili u nekom drugom obliku prekarog rada smanjuje njihovu životnu zaradu. Ženin dulji životni vijek u odnosu na muškarce znači da inflacija smanjuje njihove mirovine još i više, ukoliko je indeksacija neadekvatna. Tako su žene starije od 75 godina u najvećem riziku od siromaštva - čak dvostruko više od muškaraca.

Mirovinska politika sadrži brojne instrumente koji mogu pridonijeti smanjenju rodnog jaza u mirovinama. Minimalna mirovina, primjerice, koristi ženama koje imaju manje radnog staža i niža primanja. Redistributivni elementi u mirovinskoj formuli ciljaju na slabljenje veza između doprinosa i beneficija poput priznavanja prosječne plaće za određena razdoblja nezaposlenosti, iako doprinosi nisu uplaćeni. Posljednji instrument su naknade za brigu o djeci, koje variraju među članicama EU - od tri mjeseca u Belgiji do tri godine u Njemačkoj. Naknade za brigu o starijim članovima obitelji nažalost još nisu raširene u Europi, već se samo predviđaju u Njemačkoj i Finskoj.

Mirovine i starenje visoko su na ljestvici EU pitanja - 2012. je bila Europska godina za aktivno starenje i međugeneracijsku solidarnost. Iako Europska komisija priznaje da se mora pozabaviti pitanjem jaza između mirovina muškaraca i žena, nije uspjela predložiti mehanizme za mjerenje i praćenje ovoga problema. Na kraju nam preostaje postaviti pitanja: je li „dizajn“ mirovinskog sustava važan za žene? Može li određeni tip mirovinskog sustava pogodovati ženama više nego neki drugi? Na oba pitanja odgovor je - DA! Stoga će se Sindikat umirovljenika Hrvatske i dalje zalagati za mjere kao što su uvođenje minimalne mirovine, ukiđanje drugog i jačanje prvog mirovinskog stupa, sve kako bi i starije žene živjele dostojanstveno.

Sport, pjesma i ples

Udruga SUH-a Osijek uspješno je organizirala 10. Sportsko rekreativne susrete SUH-a Osječko Baranjske Županije 9. lipnja ove godine u prostoru restorana Pleter u Osijeku. Čak 142 umirovljenika natjecali su se u belotu, pikadu i šahu. Pomoć u organizaciji pružila je Osječko baranjska županija - tradicionalni pokrovitelj susreta i Županijsko povjereništvo SUH-a Osječko baranjske županije.

Susretima su nazočili i posebni gosti - izaslanik župana Osječko baranjske županije Vladimira Šišljagića, njegov zamjenik Dragan Vulin, poslovni tajnik župana Ivan Karalić, te potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam.

Prema slavonskim običajima sve sudionike je dočekalo piće dobrodošlice, slatke i slane delicije koje su ispekale vrijedne članice Udruge SUH Osijek, kao i suvenir bedž sa znakom SUH-a i natpisom „10. Sportsko rekreativni susreti SUH OBŽ“. Već od samog dolaska osjećala se atmosfera prijateljstva, oduševljenja i zadovoljstva ovakvim okupljanjem

članova SUH-a čemu su uvelike zaslužni domaćini.

Predsjednik Županijskog povjereništva i Udruge SUH Osijek Mato Obradović pozdravio je sve goste i sudionike susreta i posebno naglasio važnost sportskog duha kod umirovljenika, te svim natjecateljima zaželio puno sportskih uspjeha, dobro druženje i zabavu. Kao domaćin susreta, zaželio je svima dobrodošlicu u Osijek i napomenuo da uživaju u sportskim takmičenjima, a bolji neka pobijede.

Izaslanica Predsjednice SUH-a Jasne Petrović, potpredsjednica Biserka Budigam kratko je upoznala goste i sudionike susreta s najnovijim postignućima SUH-a. Svim učesnicima zaželjela je dobre sportske rezultate i „fer takmičenje“.

Zamjenik župana Dragan Vulin pozdravio je sve sudionike i ispričao župana zbog nedolaska. Pohvalio je rad i ustrajnu borbu SUH-a za prava umirovljenika i svim natjecateljima poželio fer sportsku borbu. Obćao je da će i dalje županija Osječko baranjska pomagati naše aktivnosti. Nakon

toga proglasio je 10. Sportsko rekreativne susrete otvorenim.

Za natjecanje su se prijavile Podružnice SUH-a iz Đakova, Gorjana, Strizivojne, Vuke i Udruge SUH-a iz Donjeg Miholjca i Osijeka. Nagrade za prva tri mjesta bile su pehari, a za pojedince medalje. Posebno su peharima nagradili najbolju natjecateljicu i natjecatelja u pikadu.

Zahvalu zaslužuju svi natjecatelji, pokrovitelj susreta, kao i domaćin i organizator Udruge SUH Osijek, koja je uložila puno truda da bi se sudionici i gosti što ugodnije osjećali. Udruge SUH Osijek dodijelila je Zahvalnice Županiji Osječko baranjskoj, SUH-u, te svim Udrugama - Podružnicama koje su sudjelovale na susretu.

Pobjednici su svi umirovljenici koji su se natjecali, ali najbolji su ipak bili:

Belot: 1. mjesto Donji Miholjac 3, 2. mjesto Osijek 1, 3. mjesto Strizivojna
Pikado žene: 1. mjesto Osijek, 2. mjesto Vuka, 3. mjesto Donji Miholjac
Najbolja pojedinica je Mira Kojić iz Donjeg Miholjca s 319 bodova.

Pikado muški: 1. mjesto Strizivojna, 2. mjesto Vuka, 3. mjesto Donji Miholjac

Najbolji pojedinac je Ivan Mačinković iz Strizivojne s 340 bodova.

Šah: 1. mjesto Osijek 1, 2. mjesto Osijek 3, 3. mjesto Donji Miholjac

Deseti Sportsko rekreativni susreti Sindikata umirovljenika Osječko-baranjske županije završili su domjenkom uz jelovnik koji je priredilo osoblje restorana Pleter. Druženje se nastavilo uz glazbu tamburaškog sastava Pleter, pjesmu i ples. Sljedeći 11. Sportsko rekreativni susreti uz podršku Osječko-baranjske županije održati će se u Đakovu, početkom lipnja 2017. godine. (Mato Obradović)

Nove inicijative, glazba i ples

Podružnica SUH-a Bjelovar održala je Izvještajno-izbornu skupštinu 30. lipnja 2016. godine u prostoru hotela „Central“ u Bjelovaru. Uz redovni dio skupštine, članovi podružnice i njihovi

gosti uživali su u večeri, živoj glazbi i druženju. Skupštini je prisustvovala potpredsjednica SUH-a Biserka Budigam, predstavnicima Thalassoterapije iz Crikvenice, te članovi Županijskog i Gradskog Odbora Hrvatske stranke umirovljenika (HSU).

Izabrana su radna tijela Skupštine, a za novu predsjednicu je ponovno izabrana dosadašnja predsjednica Ana Široki. U izvještaju o radu i djelovanju podružnice istaknute su brojne aktivnosti poput organiziranja edukativnih predavanja, izleta i druženja za članove. Svake godine 50 umirovljenika odlazi na liječenje u Thalassoterapiju u Crikvenici, a posebno su ponosni na organizaciju dobrosusjedske pomoći u kući koju pružaju bolesnim i nepokretnim članovima.

Angelina Belošević, predsjednica Radnog predsjedništva predstavila je inicijativu da se organizira civilni nadzor domova za starije osobe, a da Ministarstvo socijalne skrbi pojača nadzor nad privatnim domovima jer su zapažanja korisnika i žalbe na smještaj i postupke svakodnevnice. Nakon službenog dijela, druženje se još dugo nastavilo uz pjesmu i ples.

Službeni dio, pa zabava

Podružnica SUH-a Lazina Čička održala je 11. lipnja 2016. godine izbornu skupštinu, na kojoj je za predsjednika ponovno izabran predsjednik Ivan Kuzmec, koji se zahvalio na povjerenju i obećao kako će nastojati još više aktivirati rad podružnice u narednom razdoblju. Puna dvo-

rana Društvenog doma u Lazina Čički svjedočila je velikom interesu članova za rad podružnice. Nakon službenog dijela uslijedila je zabava s tradicionalnim plesom. Domaćine je pozdravio i zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomićić.

PAZIN

Odmor na sretnom otoku

I Rab je došao na red za izlet u organizaciji podružnice SUH-a Pazin. Kako SUH-ovci na put nikada ne idu sami, jer što je veće društvo to je zabavnije, s njima su 29. svibnja na put krenuli i drugi umirovljenici sa cijele Pazinštine, i to ne samo oni. Okupila se grupa od čak 90-ak ljudi od 7 do 84 godine, pa su dva puna autobusa krenula Jadranskom magistralom prema cilju - otoku Rabu kojeg nazivaju i sretnim otokom.

Otok je dug 22 kilometra i širok 11 kilometara, a od kopna ga dijeli Velebitski kanal. Na otoku je osam naselja - od Lopara na sjeverozapadu do najjužnijeg Barata, tako da su ga odmah cijelog prošli uz panoramsku vožnju autobusom. Prvo stajanje bilo je u Loparu, gdje su uz ostalo obišli i gotovo dva kilometra dugu pješčanu Rajsku plažu, najljepšu od 30-ak pješčanih plaža na otoku. Rajsku je plažu na popis top 100 svjetskih plaža stavio i CNN.

Za ručak u restoranu Panorama u gradu Rabu morali su se namučiti, jer se od parkinga do restorana pješaćilo oko kilome-

tar i to na kraju strmo uzbrdo, ali se nitko od putnika nije bunio. Restoran svoj naziv nosi s punim pravom jer od tamo je sezao pogled na cijeli Rab. Nakon jela prošetali su obalom do ruže vjetrova, bacili pogled na stari dio grada i tamošnje crkve, benediktinski samostan i gradski park. Rab je poznat i po četiri zvonika koji se popularno zovu četiri jarbola. Svaki od zvonika je poseban, a radi se o zvoncima crkava Uznesenja Blažene Djevice Marije, sv. Ivana Evanđeliste, sv. Andrije Apostola i sv. Justina. Uz Rab je nezaobilazna i priča o klesaru Marinu, koji je odavde otišao na Apeninski poluotok gdje je u 4. stoljeću osnovao Republiku San Marino.

Vrijeme ih je poslužilo, jer se pljusak spustio nakon što su završili šetnju Rabom, tako da su tek uz malo osvježjenja uspješli stići do autobusa. Neki su uspješli kupiti razglednicu, magnet za frižider ili ponijeti gastro suvenir - "Rapsku tortu". Na povratku kući već su se počele nizati ideje za neke nove izlete. (Selvina Benić)

Romantika za sve više članova

Podružnica SUH-a Dugo Selo održala je Izbornu skupštinu 30. lipnja u popularnom restoranu „Romantika“, koji je i ovoga puta bio prepun. Da je riječ o jednoj od najaktivnijih podružnica SUH-a potvrđuje činjenica da svake godine ima sve više i više članova. Za novog-starog predsjednika Podružnice Dugo Selo izabran je neumorni i zaslužni Josip Sahor.

U ime predsjednice SUH-a pozdravnu riječ je održao njezin zamjenik Milan Tomičić, koji je pohvalio rad podružnice te napomenuo kako vjeruje da će u narednom mandatnom razdoblju podružnica ostvariti dobre rezultate, a posebno u pogledu povećanja broja članova i novim inicijativama.

ZADARSKA ŽUPANIJA

Davor Ivanac - predsjednik

Podružnica SUH-a Zadar je 28. lipnja 2016. godine održala Izbornu skupštinu Županijskog povjereništva SUH-a Zadarske županije. Koristeći prigodu održavanja tribine, među gostima je bio i zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić. Za novog predsjednika Županijskog povjereništva izabran je Davor Ivanac, predsjednik podružnice SUH-a Zadar.

Kako ovo Županijsko povjereništvo pripada Regiji Jug SUH-a u kojoj su i Splitsko-dalmatinska i Dubrovačko-neretvanska županija, predloženo je da se za kandidate za Predsjedništvo SUH-a izaberu predstavnici najveće dvije podružnice, tj. Podružnice SUH-a Dubrovnik i Podružnice SUH-a Split. Cilj je da ojačaju aktivnosti SUH-a u ovoj županiji, pa će se nastojati povećati broj članova, te osnovati nove podružnice.

SLAVONSKI BROD

Slavonci na Korčuli

I ove godine kamp na Korčuli orio se od pjesme i smijeha, mirisao po šunki, kobasici i slanini, koje su sobom donijeli članovi podružnice SUH-a Slavonski Brod. Pedesetak osoba krenulo je 14. lipnja 2016. godine na Korčulu i tamo provelo 12 dana uživajući u toplom moru i mirisu borove šume.

Grad Slavonski Brod omogućio je da SUH-ovi članovi, po povoljnoj cijeni od samo 700 kuna za prijevoz i kućicu ljetuju u Brodskom kamp odmaralištu. Za hranu su se pobrinuli sami članovi koji su više puta organizirali kuhanje slavonskog čobanca i graha. Svaka kućica ima smještaj za 4 osobe i zajednički sanitarni čvor koji je vrlo uredan, kao i sam kamp.

Ugodan osjećaj pružili su uvijek uslužni i brižni domari, tako da su boravak i odmor na moru SUH-ovci iz Slavon-

skog Broda ocijenili odličnim! Najviše se ipak zahvaljuju njihovim predstavnicima Grada Slavenskog Broda, te se nadaju da će im i sljedeće godine omogućiti ugodno i povoljno ljetovanje.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202
E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

ZADAR

Umirovljenici na referendum?

Na konferenciji „Pitanja za referendum“ koja se održala 23. lipnja u organizaciji Matice umirovljenika Zadarske županije, Podružnice SUH-a Zadar i Županijske organizacije HSU Zadarske županije, sudjelovali su predstavnici ovih triju umirovljeničkih asocijacija: Milivoj Dujela, Branislav Jelenić, Davor Ivanac i Duško Vuković. U svojim izlaganjima ukazali su na potrebu korištenja svih dopuštenih načina, zakonom normiranih, s ciljem poboljšanja stanja životnog standarda umirovljenika. Zaključeno je da se nažalost sve važne teme za život umirovljenika dosad samo politiziralo, s tek ponekim izuzetkom rješavanja problema.

Ukazali su na potpisivanje peticija i formiranje referendumskih pitanja za žurno

rješavanje stanja u kojem se trenutno nalaze umirovljenici. U svojim su izlaganjima istaknuli nekoliko bitnih elemenata koji su dosad vrlo loše ili nikako riješeni - način usklađivanja ili indeksacije mirovina, doprinos za zdravstvo, televizijska pretplata i Zakon o mirovinskom osiguranju.

Podsjetili su da je zadnja indeksacija iznosila samo 11 kuna na prosječnu mirovinu od 2.160 kuna, te da takav način usklađivanja samo pridonosi stalnom realnom padu mirovina i slabljenju kupovne moći umirovljenika. Zaključili su kako doprinos za zdravstvo plaća oko 30 tisuća umirovljenika, te odluku Vlade iz 2009. godine, kojom dio umirovljenika plaća 3 posto doprinosa za zdravstvo, smatraju protuustavnom. Sada im predstoji žalba

EU sudovima, a u krajnjem slučaju i referendumsko odlučivanje.

Govoreći o pretplati od 80 kuna HRT-u, zatražili su da se kriteriji za plaćanje izmjene i da se pretplata za umirovljenike obračunava u visini od 1,5 posto prosječne mirovine, koja iznosi 2.160 kuna. Upozorili su i na Zakon o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 2014. kojim je normirana zakonska odredba o odlasku u mirovinu s punih 67 godina, što smatraju neodrživim, kao i penalizaciju kod odlaska u prijevremenu mirovinu. Zato traže da se mirovina obračunava na temelju pokazatelja o uplatama doprinosa i drugih parametara iz formule, bez smanjivanja polaznog faktora. Na kraju su naglasili kako od ovih zahtjeva neće odustati, a inicijativa će biti upućena u Središnjice MUH-a, SUH-a i HSU-a kao prijedlog za daljnje brzo djelovanje.

Osvježenje na Rivi

Članovi podružnice SUH-a Podsljeme bili su u turističkom obilasku povijesnih znamenitosti grada Splita, gdje su se družili s umirovljenicima splitske Podružnice i kupali na Bačvicama. Na izletu su im se pridružili i članovi SUH-a Studentski grad, predvođeni predsjednicom Snježanom Živčić.

Po dolasku u Split dočekali su ih prijatelji splitske Podružnice SUH-a i njihova predsjednica Asja Tomin. Nakon izmjene poklona, uz pratnju domaćina, krenuli su u obilazak starovjekovne gradske jezgre. Obilazak su započeli na Rivi. Prvo određite bio je Trg braće Radića ili Voćni trg, na kojem dominiraju starovjekovna kula i spomenik književniku Marku Maruliću, rad kipara Ivana Meštrovića.

Prošetavši Šubićevom ulicom došli su do prostranog Narodnog trga, poznatijeg pod nazivom Pjaca. Trg je prepoznatljiv po Staroj gradskoj vijećnici i sunčanom satu koji pokazuje u minutu točno vrijeme. Prošavši ulicom Ispod ure došli su do Peristila, središta Dioklecijanove palače i nezaobilaznog mjesta turističkih obilazaka. Najvrjedniji i najsčuvaniji objekti starovjekovne arhitekture poredali su se na Peristilu: Katedrala Sv. Dujma s egipatskom svingom starom 3.500 godina, Jupiterov hram, Vestibul, ulaz u Dioklecijanove podrum... Prolaskom Poljanom kraljice Jelene, kroz Srebrna vrata došli smo do Starog pazara i glavne gradske tržnice.

Po odlasku s Đardina, za sreću su dodirnuli nožni palac Grgura Ninskog. Prolaskom kroz Zlatna vrata, uskom Dioklecijanovom ulicom, ponovo su se našli na Peristilu. Razgledali su unutrašnjost katedrale Sv. Duje i odlaskom kroz Dioklecijanov podrum ponovo se našli na polaznoj točki, na Rivi. Vruće i sparno vrijeme učinilo je svoje. Polovica izletnika ostala je u hladovini Rivinih palmi a druga polovica otišla je na razgledavanje zapadne obale sa fotografiranjem na Trgu Republike, koji je okružen prelijepim građevinama venecijanske arhitekture.

Umor, toplo vrijeme i temperatura mora od 25 stupnjeva, pojačali su želju za osvježenjem u moru. Stoga su požurili na kupanje na splitsku plažu Bačvice, poznatu po pijesku, plitkom moru i sportu zvanom picigin. Puni lijepih utisaka, obogaćeni novim prijateljstvima i spoznajama o znamenitostima grada Splita sretno su se prije ponoći vratili kući.

Na ovako lijepom izletu posebno zahvaljuju Mjesnoj samoupravi gradske četvrti Podsljeme - Zagreb koja jednom godišnje sudjeluje u troškovima prijevoza autobusom za destinaciju koju sami odaberu. Tako su uz podršku Gradske četvrti Podsljeme već posjetili Nacionalni park Brijune i Pulu, a ove godine Split. (Ivan Ročić)

Domaća atmosfera u Laktašima

Pun autobus sa čak 59 članova Udruge SUH Osijek 9. svibnja ove godine krenuo je u Terme Laktaši. Tamo su im se pridružili njihovi prijatelji iz Zagreba i Osijeka koji su dolazili vlastitim automobilima, pa ih je u Laktašima bilo ukupno 66. Nakon puta od tri i pol sata vožnje konačno su stigli na odredište - hotel San u mjestu Laktaši.

Pred hotelom ih je srdačno dočekala direktorica Mirjana Čomić i njezini suradnici. Dok su se smjestili u hotel direktorica ih je pozvala na organiziran doček s pićem dobrodošlice i kavom. Čomić ih je upoznala sa svojim timom i predstavila bogat program njihovog boravka, koji je, uz terapije, obogaćen raznim atraktivnim

sadržajima. Po izlasku iz dvorane dočekao ih je gotov raspored pregleda kod liječnika, s kojima su odmah započeli. Nakon pregleda čekali su ih terapeuti i odmah radili raspored terapija, tako da je dobar dio SUH-ovaca već prvi dan obavio terapije. Sljedeće jutro čekao ih je poimenični i osobni raspored terapija, a novost je uređena Stara banja koja se sada broji kao terapija, naravno po izboru.

S direktoricom Turističkog ureda u Laktašima krenuli su u obilazak mjesta od 6.000 stanovnika. Preljepi je to grad sa starinama poput rimskih termi i drugih znamenitosti još iz prapovijesti. Članice i članovi SUH-a popunili su kafiće, ljekar-

ne i trgovine u Laktašima i svatko je našao ono što ga je zanimalo.

Pred večeru uslijedio je razgled i prvoslavne crkve. Nakon 15 godina 2007. je završena gradnja veličanstvenog Hrama Pokrova presvete Bogorodice u centru Laktaša. Izlet u Banja Luku započeo je panoramskim obilaskom grada. Razgledali su tvrđavu Kastel, novoobnovljenu džamiju Ferhadiju, Saborni hram Hrista Spasitelja, katoličku katedralu sv. Bonaventure i sjedište Banjalučke biskupije. U hotelu ih je svaku večer zabavljala živa glazba, što je razveselilo sve članove. Novost je besplatni oftalmološki pregled i, naravno po povoljnoj cijeni, kupovina naočala u Polikliniku Svjetlost u Banjoj Luci.

Po povratku kući u Osijek nakon deset dana, utisak i doživljaj svih članova bio je isti - nigdje nisu doživjeli takvu kvalitetu i poštovanje cjelokupnog osoblja, a posebno ih je oduševila direktorica Čomić koja se pobrinula da sve bude besprijekorno organizirano. Otišli su iz Laktaša s velikom željom za skorim povratkom, jer su od samog početka boravka na svakom koraku osjećali domaću atmosferu. Dokaz veoma lijepog odnosa s osobljem jest i zajednička fotografija na odlasku. Budući su ove dvije godine bile promotivne, SUH-ovci očekuju novu ponudu za njihov boravak i nadaju se pozitivnim iznenađenjima za sljedeće putovanje u Terme Laktaši.

DUBROVNIK

Izlet u bogatu povijest

Podružnica SUH-a Dubrovnik organizirala je krajem svibnja izlet na relaciji Zaoštrog-Makarska-Imotski, a brojni umirovljenici su se mogli družiti, ali i upoznati s novim krajevima i njihovim zanimljivostima. Prvo su posjetili Zaoštrog, malo primorsko mjesto poznato po Franjevačkom samostanu sv. Marije i dvojici znamenitih ljudi koji su u njemu živjeli i djelovali.

Sam samostan potječe, prema turskim napisima, s početka 15. stoljeća. Osnovani su ga redovnici pustinjaci - augustinci, a kasnije ga preuzeli franjevci iz Bosne Srebrene. Slavan je postao po dvojici velikana - hrvatskom književniku i pjesniku fra

Andriji Kačiću-Miošiću i fra Bartolu Kašiću, piscu prve gramatike hrvatskog jezika. U samostanu su imali priliku upoznati brojne znamenitosti hrvatske renesansne umjetnosti, kao i Meštrovićev spomenik Andriji Kačiću-Miošiću.

Nakon obilaska Zaoštroga krenuli su prema Makarskoj. Osim šetnje prelijepom rivom, posjetili su Muzej grada Makarske, obišli spomenik Andrije Kačića-Miošića na makarskom istoimenom trgu, te pogledali Spomen-ploču, koja opisuje slavnu bitku između hrabrih Neretljana i Mletačke Republike kod Makarske 887. godine.

Izlet su nastavili preko Veprinca, svetišta Majke Božje Lurdske a zatim krenuli

kroz biokovski tunel. Usput su se prisjetili prirodne znamenitosti na južnim padinama Biokova. To je Botanički vrt Kotišina u kojem se nalazi čitav niz izuzetnih biljnih vrsta. Na izlasku iz tunela našli su se na području kojeg su upoznali kroz poznatu televizijsku seriju „Prosjaci i sinovi“. Nakon odmora na seoskom imanju u selu Zmijavci, produžili su prema Imotskom gdje su posjetili Modro i Crveno jezero. Usput su se prisjetili i poznate balade „Hasanaginica“ koja je nastala na ovom području, a zabilježio ju je Alberto Fortis 1774. godine. Obogaćeni divnim spoznajama, zadovoljni su se vratili kući. (Vesna Mijović)

Novi mandat Rakitiću

U Slavanskom Brodu 2. lipnja je održana Izborna skupština Županijskog povjereništva Brodsko-posavske županije, u skladu s uputama za predstojeće izbore. Skupštini su prisustvovali svi delegati Županijskog povjereništva ili njihovi zamjenici, te kao gost i zamjenik predsjednice SUH-a Milan Tomičić.

Za predsjednika Županijskog povjereništva izabran je dosadašnji predsjednik Stjepan Rakitić, koji je ujedno kandidiran za člana Predsjedništva SUH-a iz Regije Istok. Rad Županijskog povjereništva ocijenjen je vrlo pozitivno, iako su postojale razmirice u odnosu Županijskog povjereništva i Podružnice SUH-a Slavanski Brod, koje su uspješno riješene.

POSLEDNJI OPROŠTAJ: JOSIP KNEŽEVIĆ

U svibnju nas je iznenada u 68. godini života ostavio kolega Josip Knežević, predsjednik podružnice SUH-a Zadubravlje. U dva mandata predsjedavanja učinio je mnogo za Sindikat umirovljenika, posebice za svoju podružnicu. Bio je član Županijskog povjereništva Brodsko-posavske županije, te član Glavnog odbora SUH-a, a ostatak će zapamćen kao vrijedan i dobar kolega i prijatelj. Njegov rad nastavit će Ljubica Vidaković, nova predsjednica podružnice SUH-a Zadubravlje.

NOVE I BOLJE POVLASTICE ZA ČLANOVE SUH-a U 2016. GODINI

Jeftinije, kvalitetnije, veselije

Na web stranici Sindikata umirovljenika Hrvatske (www.suh.hr) redovito se mogu naći obnovljene informacije i nove mogućnosti za kupnju roba i usluga uz ovjerenu člansku iskaznicu SUH-a. Tamo objavljujemo i većinu sklopljenih poslovnih ugovora.

Objavom informacija u Glasu umirovljenika možemo potaknuti članove i predsjednike podružnica te županijskih povjereništava da iz ugovora iščitaju brojne mogućnosti za veliku SUH-ovu obitelj. Naša potpredsjednica Milica Čavkić, zadužena i za povlastice, marljivo radi, pa eto i novih poslovnih partnera.

1. Vodeni park Aquae Vivae d.d., Krapinske toplice

Antuna Mihanovića 1a
tel.: 049/501 999

10 posto popusta na redovnu cijenu ulaznice od 80 kuna za cjelodnevni boravak u vodenom parku.

Popust se ne odnosi na konzumaciju hrane u samoposlužnom restoranu unutar parka.

Dolazak grupe treba najaviti 8 dana prije dolaska.

2. Agencija Trakostyan Tours d.o.o. G. Voće 91

Poslovnica 1. Varaždinske toplice
tel.: 042/205 555
mob.: 091/5040 204

10 posto popusta na kompletan asortiman ugostiteljskih usluga, uz mogućnost obročne otplate. Cjenik objavljen na web stranici SUH-a.

Hotel Zagreb - Split - 2.340 kn
Hotel Colentium - Murter - 2.340 kn
U cijenu 8-dnevnog boravka uključen je prijevoz, osiguranje i boravišna taksa.

3. Lječilište „Reumal“

Fojnica, Banjska 1, BiH.
tel.: +387 61 154 583

10 posto popusta na cijenu programa za 10-dnevni boravak ovisno o terminu posjeta.

Za period: 01.10.2016. - 30.11.2016. i od 01.03.2017. - 30.06.2017. - 560 KM;

01.12.2016. - 28.02.2017. - 490 KM

Najava grupe korisnika 8 dana prije dolaska.

4. Optimus Plus d.o.o.

Glavna cesta 28, Đurđekovac- Kašina
20 posto popusta na sve usluge iz asortimana čistionice.

Adrese čistionica na području grada Zagreba objavljene su na web stranici SUH-a uz cjenik usluga za 2016. godinu.

5. Odvjetnički ured Hadžić

Selačka 1/1, Zagreb

mob. 091 4030 150

fax. 01 581 0953

e-mail: a.hadzic@inet.hr

25 posto popusta od ukupne vrijednosti kupljene usluge, uz uvjet predočenja članske i osobne iskaznice, kao i 25 posto popusta radi PDV-a jer odvjetnički ured nije obveznik plaćanja PDV-a.

Kratka informacija o povlasticama

HŽ-a: Godine vrijede više

Svojim dopisom od 16. svibnja 2016. HŽ PP nas je obavijestio kako ugovor zaključen dana 17. kolovoza 2015. godine između SUH-a i HŽ PP o povlasticama u željezničkom prijevozu za članove SUH-a i članove njihovih porodica prestaje važiti 30. lipnja 2016. godine. Nove, izmijenjene i prilagođene ponude za dosadašnje korisnike prema pismenoj informaciji HŽPP-a očekujemo u najskorije vrijeme. Novi, kao i obnovljeni ugovori u 2016. godini nalaze se na web stranici SUH-a.

Zašto ponekad mrzimo svoje tijelo?

Svoje tijelo morate voljeti i služiti mu, jer i ono vas voli i služi vam. Vi morate biti jedno drugom najvažniji. Vi ste zapravo jedno. Debeli ste, pa što onda! Drugačiji ste, ali lijepi! Budite svoji i sretni bez obzira na druge

Piše: Biserka Budigam
psihologinja

U posljednje vrijeme često slušam jadikovke prijateljica i poznanica o „liniji“ i naslagama koje smo nataložili upravo na mjestima koja trebaju stati u naš kupaći kostim. Smišljamo načine kako doskočiti problemu te u najkraćem mogućem roku savladati prepreke i biti zadovoljni svojim izgledom. Danas nam „industrija ljepote“ diktira kako bi trebala izgledati idealna žena. Proporcije su strogo determinirane i svako odstupanje je katastrofa za labilnije osobe koje se žele isticati svojom ljepotom. Smatraju vlastitim uspjehom djelomično lijep izgled i stalno naglašavaju kako su to postigle uz velike napore i odricanja od „slatkih, ponekad i nešto obilnijih zaloga“.

Osobe su to kojima je najvažniji izgled i „dobra forma“, a sadržaj je u drugom planu. Ipak treba reći da je u pravilu svaka žena vrlo osjetljiva na svoju „liniju“ i da nijedna svjesno ne zanemaruje svoj fizički izgled. Nijedna žena ne želi biti debela i neatraktivna. Svaka se želi na plaži pokazati u najboljoj „formi“ i zato u trenucima kada pogledamo svoj lik u ogledalu mrzimo naslage na pojedinim dijelovima, koje i ako su stale u naš kupaći kostim, nisu nevidljive. Mrzimo tijelo što nije bilo „pametnije“ i nije bolje upravljalo potrošnjom masti. Ni trenutka još nismo počeli okrivljavati svjesno sebe same. Tijelo, kao i sve naše postupke, trebamo sami kontrolirati. I ako smo nekad imali dobru „liniju“, trebali smo je takvom i zadržati ili se truditi da je ne dovedemo u oblik kojega se moramo stidjeti.

Tijelo nas je spasilo

S druge strane, to naše tijelo uvijek nas je održavalo i služilo u mnogim velikim naporima i bez njega ne bismo bili ni majka, pa ni baka. Ne bismo doživjeli neke lijepe godine života bez napora koje je tijelo činilo za nas. I danas je još donekle funkcionalno i služi nam dobro. Tijelo nije samo za sebe i samo sebi svrha. Dio je organizma - najsavršenijeg i najsloženijeg sustava u prirodi. Čovjek nije samo tijelo i ono ne bi samo dobro funkcioniralo, da ne postoji i onaj unutarnji psihički svijet i dimenzija

misli i osjećaja koje u sinergiji cjelovitosti i posebnosti definiraju i naš odnos prema tijelu.

Svoje tijelo, ako i ne volimo i ako nismo njime zadovoljni, moramo ga iznad svega poštovati, razumjeti i nastojati mu pomoći. Poštovanja i razumijevanja nema bez ljubavi. Koliko je to tijelo bilo umorno od posla, ali još je izdržalo igru s djecom. Koliko nam je puta pomoglo da savladamo bolest koja nas je snašla. Koliko puta smo mi bili krivi što smo se prehladili zbog neprilичne odjeće i obuće, što je tijelo moralo reagirati povišenom temperaturom. Koliko je puta izbacilo iz želuca otrov pretjerane količine hrane, a možda i alkohola kojim smo ga mi „natovarili“.

Tijelo i psiha čine nedjeljivu cjelinu i psihički labilniji ljudi dobar dio psihičkih problema rješavaju „napadom“ na tijelo. Često kad smo nesretni zbog svađe s mužem ili problema na radnom mjestu pribjegavamo „prejedanju“. Jedemo ne iz potrebe nego zbog izbjegavanja stresa, a često k tome i slatko, jer to je nadomjesna terapija. Ili nova nepravda koju činimo tijelu ako se ne pridržavamo terapije u slučaju neke teže bolesti. Zamislite samo koliko je to isto nekad možda nježno i krhko tijelo „radilo i dežuralo“ i dok ste vi spavali, čuvalo vaše dijete, hranilo ga i uspavljivalo i branilo ponekad i od vas samih i vaših neprimjerenih želja. Vi ste poželjeli jesti kiselu i ljuto, a ono se od toga užasavalo, ali preživjelo je jer je vaše tijelo bilo pametnije od vas.

Sigurno niste na taj način do sada mislili o svom tijelu i poštovanju koje mu trebate svakako iskazati. A tijelo i vi ste uvijek bili jedno i zbog toga ga morate izuzetno voljeti i paziti na njega kao što ono uvijek služi vama. Gotovo nikad nije protiv nas, a zamislite koliko smo često protiv njega.

Debeli ste, pa što onda!

Tijela se treba svakodnevno sjetiti, osobito kada smo u napasti da pojedemo veliku slasnu čokoladu ili popijemo još koje pivo da se opijemo i zaboravimo da nismo dobili na sportskoj kladionici. Ne zaboravite - „tijelo pamti“.

Nekim ljudima tijelo nije toliko

bitno, ali ga paze i maze možda čak i u tome pretjeruju. Svakako i u odnosu prema tijelu treba biti razuman i prije svega pravedan, jer tijelo to zaslužuje. Na to kako ćete izgledati u kupaćem kostimu mislite samo kratko, ali tijekom cijele godine, ako želite lijepo izgledati ljeti. Vi upravljate svojim mislima i svojim djelima, pa se tako sjetite i svoga ljetovanja i pazite što i koliko jedete.

No, ovo je slika i mogućnosti većine zdravijih i mladih ljudi. Starije osobe su često bolesne i razvoj bolesti ne dozvoljava da osoba ide na reduciranu prehranu. Bolesnim osobama je jedini savjet da se strogo drže uputa liječnika. U trenucima ljutnje na samu sebe pokušajte razumjeti neku invalidnu osobu koja ima doista nesavršeno tijelo, ali koja je sretna i nasmijana jer „ipak hoda, kako tako“ i samostalna je, iako malo usporena. Tijelo treba voljeti, ne ga mučiti suvišnim nezdravim dijetama, ne patiti zbog nekih nesavršeno-sti. Treba znati prepoznati do kada možemo braniti i obraniti našu „lijepu, bolje reći savršenu liniju“, a kada treba stati.

Ne zaboravite da je ljepota svakog čovjeka objektivno individualna, ali isto tako to je stvar izbora pojedinca koji je procjenjuje. Znamo da je u nekim kulturama debljina pojam ljepote i „mladu“ za starješinu sela tovi cijelo selo i što bude imala više kilograma bit će to „ljepša“ i poželjnija. I ne brinite zbog nekog osmjeha na licu mlade djevojke u bikiniju na plaži ili čak neumjesne primjedbe „golobradog mladca“ u pratnji šiparice: „Gle ovaj komad“. Nasmiješite se za sebe, ponosno dignite glavu i budite zadovoljni i sretni, jer vi ste iznad trenutka. Imate dio prekrasnog života i unutarnji mir i ljepotu proživljenog.

I ne zaboravite Ivu Andrića, našeg Nobelovca koji se nikad nije mogao dovoljno nagledati ljepote ljudskog lica. Pa zar nam nije to najvažnije? Svoje tijelo morate voljeti i služiti mu, jer i ono vas voli i služi vam. Vi morate biti jedno drugom najvažniji. Vi ste zapravo jedno. Debeli ste, pa što onda! Drugačiji ste, ali lijepi! Budite svoji i sretni bez obzira na druge.

Dva puta uplatio isti dug

Pitanje: Kao nasljednici imovine pokojnog oca, brat i ja smo postali solidarni dužnici prema jednoj osobi, koja je ocu svojevremeno pozajmila veću svotu novaca. Obzirom da s bratom nisam u dobrim odnosima te ne kontaktiramo, samostalno sam podmirio dug u cijelosti te sam se obratio bratu da mi refundira polovicu duga koji sam platio vjerovniku. Brat mi je odgovorio da to nisam trebao učiniti, jer je on već prije taj dug podmirio te da se upravo spremao da od mene traži povrat polovice duga. Kada sam to rekao vjerovniku i zatražio da mi uplatu duga vrati u cijelosti on je to odbio navodeći da od brata nije ništa primio. I tako se ta priča odvijala u nedogled, sve dok nisam izgubio živce i odlučio tužiti vjerovnika i tražiti povrat duga. Ili možda trebam tužiti svoga brata i tražiti uplatu polovice duga, jer on mi nikad nije pokazao potvrdu o uplati? (Z.P., Zadar)

Odgovor: Mišljenja smo da trebate tužiti vjerovnika i tražiti od njega da vam vrati cijeli iznos duga jer se očito radi o takozvanom bezrazložnom bogaćenju. Na sudu ćete trebati dokazati da ste platili vjerovniku čitav dug, a kao svjedoka možete pozvati svoga brata. On će na sudu potvrditi da je uplatio prije vas cjelokupan iznos duga i to argumentirati s potvrdom uplate. U svakom slučaju, konačno ćete saznati tko je u pravu - vjerovnik ili vaš brat, u pogledu uplate duga. Brata ionako ne možete tužiti dok niste sigurni u uplatu duga s njegove strane. Ako uplatu nije izvršio onda ga možete tužiti za plaćanje polovice duga koji ste vi uplatili.

Polovica zarade bivšem mužu?

Pitanje: Nakon višegodišnjeg vođenja radnog spora sud je donio presudu meni u korist, kojom mi se dosuđuje značajan novčani iznos po osnovu izgubljene zarade u periodu dok nisam radila zbog otkaza. Moj suprug, s kojim sam se u međuvremenu rastala, traži polovicu dosuđenog iznosa, tvrdeći da je to bračna stečevina jer je radom stečena tijekom trajanja braka. Smatram da je u krivu, jer mu ne može pripasti moja mukotrpna zarada za koju sam se morala sporiti više godina. (R.B., Čakovec)

Odgovor: Ako se izgubljena zarada iz osnova radnog odnosa odnosi na vrijeme u kojem ste bili u bračnoj zajednici sa suprugom, u pitanju je bračna stečevina jer je stečena radom tijekom braka. Stoga vašem bivšem suprugu pripada polovica dosuđene izgubljene zarade, koju ćete mu morati isplatiti bez obzira što više niste u braku. U protivnom, suprug će protiv vas pokrenuti sudski postupak i ishoditi donošenje presude, temeljem koje će biti namiren u svom potraživanju.

Maćeha i njezina prava spram kuće

Pitanje: Pokojni otac je oporukom ostavio meni i sestri obiteljsku kuću u kojoj je stanovao do svoje smrti sa svojom drugom ženom, našom maćehom. Njoj je oporučno ostavio pravo doživotnog plodouživanja kuće, koju smo mi naslijedili. Zanima nas kakva su prava maćehe vezana na doživotno pravo plodouživanja? Smije li ona iznajmljivati kuću podstanarima, te kome pripada najamnina? Što je s eventualnim preurednjem kuće? Što ako se ona preuda? Ima li njezin muž

pravo stanovati u našoj kući koja je bila predmet prava plodouživanja? Napominjemo da smo s maćehom uvijek bili u dobrim odnosima, ali sve se može promijeniti njezinom preudajom. (V.D, Krapina)

Odgovor: Pravo plodouživanja je regulirano odredbama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Ono daje pravo ovlašteniku (osobi koja uživa pravo plodouživanja) da upotrebljava stvar koja je predmet plodouživanja, te da crpi njene plodove (u ovom slučaju najamninu) ne vrijeđajući bit (supstanciju) stvari i ne mijenjajući njenu ekonomsku namjenu. Pravo plodouživanja je osobno pravo te prestaje smrću ovlaštenika. U Vašem slučaju maćeha ima pravo do svoje smrti koristiti obiteljsku kuću, što uključuje i njezino pravo da kuću iznajmljuje. Poslije njezine smrti pravo plodouživanja se gasi te se ne može prenijeti na drugu osobu niti naslijediti. Ako se maćeha doista preuda, poslije njezine smrti osoba s kojom je sklopila brak mora se iseliti iz kuće. Ako to odbije, trebate podnijeti tužbu nadležnom sudu za iseljenje zbog stanovanja bez valjane pravne osnove.

Gubim li udajom obiteljsku mirovinu?

Pitanje: Suprug mi je umro kada sam imala 47 godina, tako da sam za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu trebala čekati da navršim 50 godina života. Već duže vrijeme sam u vezi s čovjekom za kojeg smatram da bi bio idealan muž, te smo se odlučili oženiti. Međutim, prvo bih htjela raščistiti jednu moju bojazan. Da li gubim pravo na obiteljsku mirovinu u slučaju udaje za drugu osobu nakon smrti supruga? Također, imam li pravo na novu obiteljsku mirovinu u slučaju smrti drugog supruga, ukoliko se ona pokaže povoljnijom? (S.M., Osijek)

Odgovor: Obzirom da ste navršili 50. godina života, a to je uvjet za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, udajom ne gubite pravo na obiteljsku mirovinu, a stječete pravo na obiteljsku mirovinu po osnovi novoga braka, ukoliko je ta mirovina za vas povoljnija. Dakle, slobodno se možete udati bez ikakve bojazni da ćete zbog sklapanja novog braka ostati bez obiteljske mirovine koju sada uživajte.

Oženio se pred smrt

Pitanje: Nedavno mi je umro brat, koji je iza sebe ostavio veću imovinu. Nije imao potomaka, već samo ženu s kojom se oženio neposredno pred smrt. Od rodaka ostali smo samo otac i ja. Zanima me da li ja kao brat pokojnika te naš zajednički još uvijek živi otac imamo pravo na nasljedstvo, pored njegove supruge? Da li utječe na njezino pravo nasljeđivanja činjenica da je brak sklopljen neposredno pred smrt brata? Ukoliko imam pravo na ostavinu, koliko bi mi udjela u imovini pripalo? (G.S., Gospić)

Odgovor: Obzirom da brat nije imao potomaka, njegovu imovinu nasljeđuje njegova supruga, bez obzira na dužinu trajanja braka, i to jednu polovinu. Drugu polovinu nasljeđujete Vaš otac i vi u jednakim dijelovima, dakle svakome jedna četvrtina imovine. Da je vaša majka živa, vi biste ostali bez nasljedstva jer bi Vaša četvrtina pripala majci. Ovakvo zakonsko nasljeđivanje dolazi u obzir samo ako brat nije ostavio oporuku.

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Oteto, prokleta

„Često sam pisala o psihologiji starenja, ali i brojnim problemima naših umirovljenika u Dubrovniku. Stariji građani se nemaju gdje kupati, jer su hoteli i restorani zauzeli prostor i privatizirali plaže. U Starom gradu ima puno stepenica i teško nam je ići po njima, pa sam zatražila od gradonačelnika da se postave rukohvati, što je naposljetku i učinjeno“ - ispričala nam je Vesna Mijović (77), umirovljena profesorica hrvatskog jezika i pedagogije. Ova rođena Dubrovčanka i majka dvoje djece cijeli radni vijek bavila se prosvjetnim radom. Prvo je radila kao učiteljica u Konavlima i Župi dubrovačkoj, zatim se u Dubrovniku zaposlila na poslu školskog pedagoga, da bi posljednjih pet godina bila ravnateljica škole.

„Oduvijek sam voljela raditi s djecom. Volim mlade i nikada nisam s njima imala poteškoća, niti mi je bio problem uspostaviti disciplinu. Još uvijek u privatnoj gimnaziji radim 4 sata tjedno kao profesorica hrvatskog jezika“ - ponosno će Vesna, koja je, zahvaljujući starom zakonu, u mirovinu otišla 1993. godine s 54 godine starosti, jer je imala 36 godina staža.

Za svoj predani rad u prosvjeti dobila je brojna priznanja - „Nagradu Ivan Filipović“ koju dodjeljuje Republika Hrvatska za značajna ostvarenja u odgojno-obrazovnoj djelatnosti, te nagradu „Tone Peruško“ za životno djelo u promicanju obrazovanja i pedagogije. Ta se nagrada odnosila na njezine brojne članke.

„Kao dopisnica iz Dubrovnika pisala sam za Školske novine punih 30 godina. Uglavnom o raznim susretima u školama i brojnim aktivnostima na području prosvjete. Sada kao umirovljenica pišem o dosmrtnim i doživotnim ugovorima i svemu što bi zanimalo naše starije sugrađane“ - rekla je Vesna, koja je pisanje članaka o problemima umirovljenika u lokalnom listu „Glas grada“ preuzela od Ivana Sršena, osnivača i bivšeg predsjednika podružnice SUH-a Dubrovnik.

„Upravo je on i zaslužan za to što sam se učlanila u SUH 1996. godine. Bila sam dobra prijateljica

s njegovom suprugom i često smo se zajedno družili. Tako me jednom pitao bih li postala članicom SUH-a i ja sam pristala“ - ispričala je Vesna i dodala kako se nikada prije nije bavila sindikalnim radom. Dok je Ivan Sršen bio predsjednik Podružnice, bila mu je čitavo vrijeme zamjenica. Predsjednica je postala u lipnju 2015. godine, nakon ostavke tadašnjeg predsjednika Lukše Lucijanovića.

„Zabranila sam da me se oslovljava s predsjednica, jer više volim da me samo zovu Vesna. Nikada me nisu zanimale titule. Smatram da je za uspjeh naše podružnice najzaslužniji bio upravo Ivan Sršen koji je ostavio život za podružnicu, a ja sam mu samo pomagala“ - skromno je rekla Vesna i dodala kako ju je Sršen zamolio da prihvati dužnost predsjednice, ali da u početku nije razmišljala o tome.

„Naposljetku sam prihvatila iz poštovanja prema pokojnom lvi da pomognem održati podružnicu. Sugrađani me poznaju jer sam dugo radila u školi, a mnogi su se članovi vratili u SUH radi mene. Kako sam cijeli život radila u prosvjeti znam se ophoditi s ljudima. Uvijek ih pozdravim, pitam kako su i trebaju li što“ - istaknula je Vesna, koja je zahvaljujući brojnim poznanstvima, unaprijedila rad podružnice.

„Kad sam došla na mjesto predsjednice povezala sam se s brojnim ljudima u gradu. Dogovorila sam da naši članovi mogu sudjelovati u aktivnostima Kluba 65 + koji je organizirao gradski Crveni križ, a Grad Dubrovnik osigurao prostor i sredstva za rad. Kako nemamo vlastiti prostor brojni članovi tamo odlaze jednom tjedno na ples i vježbanje, a jednom mjesečno na mjerenje tlaka i šećera. Tamo se održavaju i predavanja, u kojima i sama sudjelujem. Nedavno sam održala zanimljivo predavanje iz dubrovačke povijesti“ - istaknula je Vesna i dodala kako njihova podružnica organizira i brojne izlete i druženja u prirodi.

„Idemo redovito na razne izlete. Bili smo u Makarskoj u Crnoj Gori, Međugorju, Stolcu u Hercegovini, posjetili smo Kotor i brojna druga mjesta. No, posebno smo ponosni

na našu brigu o najsiriromašnijim umirovljenicima kojima povremeno pomazemo materijalno, tako da im dva puta godišnje oko blagdana podijelimo novčane bonove za koje u trgovini mogu kupiti ono što žele“ - napomenula je Vesna i dodala da pomoć primaju oni koji imaju mirovinu ispod 2.000 kuna, a novce osigurava Grad. Također, planiraju se povezati s jednim domom umirovljenika u koji bi dolazili raznododiti starije zabavnim programom, ali i s mladim volonterima s kojima bi dogovorili programe za starije.

Iako podružnica trenutno ima 324 člana, Vesna poručuje kako nije zadovoljna, jer je podružnica nekad imala više od 600 članova.

„Za brojno članstvo bio je zaslužan bivši predsjednik gospodar Sršen. Posljednjih godina broj članova opada, jer se novi umirovljenici manje upisuju u druge umirovljeničke udruge. Razlozi su vjerojatno sve teži materijalni položaj umirovljenika“ - istaknula je Vesna i dodala kako velik broj njihovih umirovljenika koji primaju male mirovine nadoknađuje manjak radeći razne poslove.

„Mnogi iznajmljuju apartmane ili ih čiste, a najviše čuvaju djecu. Mlađi umirovljenici pomažu unutar obitelji čuvati unuke, kako bi im djeca koja su zaposlena mogla raditi. Zbog puno obveza članova ne stignu na organiziranje šetnji u prirodi ili neke druge aktivnosti unutar podružnice tijekom tjedna, a na izlete stoga idemo isključivo subotom, jer preko tjedna nitko nije slobodan“ - zaključila je Vesna i za kraj poručila kako umirovljenicima u takvoj situaciji najmanje treba poskupljene zdravstvenih usluga i opasna zdravstvena reforma.

„Mislim da to predstavlja srožavanje zdravstvenih usluga, a u tome će najlošije proći umirovljenici. Zato smo u naš program stavili da osuđujemo poskupljenje i da ćemo podržati sve akcije koje će poduzimati SUH, Matica ili HSU, za čiju smo peticiju i mi prikupljali potpise. Smatram da je apsurdno da čovjek koji je u bolovima i ode na hitnu - za to mora platiti kaznu. Vjerujemo da će naš SUH, s udruženim snagama, spriječiti usvajanje takvog zakona i da ćemo na sljedećim izborima birati mudrije“, poručuje Vesna.

Maja Šubarić Mahmuljin

”

Preko tjedna nitko nije slobodan, jer mnogi od naših dubrovačkih umirovljenika iznajmljuju apartmane ili ih čiste, a najviše čuvaju djecu, kuhaju ili pomažu unutar obitelji čuvati unuke kako bi im djeca koja su zaposlena mogla raditi

“